

Lasteaegade rahuloluküsitluste tulemused 2021

2021

Detsember

Lasteaedade rahuloluküsitluste tulemused 2021

Tellinud Haridus- ja Noorteamet

Tartus 2021. aastal

UURINGU AUTOR:

Doris Pavlov

RAKE

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuuringu keskus. Meie missioon on edendada teadmisel põhinevat otsustamist Eesti ühiskonnas. Lisaks RAKE meeskonnale kaasame kõrgeima kvaliteedi tagamiseks oma uuringutesse valdkondlikke eksperte nii Tartu Ülikoolist kui vajadusel ka väljastpoolt. RAKE võrgustikust leiab nii sotsiaalteadlasi kui meditsiini-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteaduste valdkonna esindajaid.

KONTAKTANDMED:

Lossi 36-303, 51003, Tartu
+372 501 0278
doris.pavlov@ut.ee
<http://skytte.ut.ee/et/rake>

ISBN: 978-9985-4-1291-6 (pdf)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
RAHULOLUKÜSITLUSTE TEOREETILINE RAAMISTIK.....	7
METOODIKA	9
ANDMETE KOGUMINE	9
MÕÕTEVAHENDITE EELANALÜÜS.....	10
ANDMEANALÜÜSI MEETODID.....	10
ÜLDKOGUMI JA VALIMI KIRJELDUS.....	10
TULEMUSED (ÕPETAJAD)	12
RAHULOLU TÖÖGA.....	13
PÕHIVAJADUSTE RAHULDATUS.....	14
RAHULOLU LASTEAIAKESKKONNA ERINEVATE ASPEKTIDEGA	17
RAHULOLU LASTEIAVÄLISTE ASPEKTIDEGA	18
LASTEIAA MAINE.....	19
AKTIVISEERIVATE ÕPPE- JA KASVATUSMEETODITE KASUTAMINE LASTEAIAS.....	20
DIGIVAHENDITE KASUTAMINE ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖS	22
HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPPIJATE ÕPETAMINE.....	25
KOOLIKIUSAMISE KOGEMINE ÕPETAJATE SEAS.....	26
ALUSHARIDUSE ÕPETAJATE HINNANGUTE VÕRDLUS I KOOLIASTME ÕPETAJATEGA.....	30
TULEMUSED (LAPSEVANEMAD).....	34
LAPSE RAHULOLU LASTEIAIGA.....	35
LAPSE PÕHIVAJADUSTE RAHULDATUS.....	36
LAPSEVANEMATE JA LASTEIAA SUHTED NING KOOSTÖÖ	37
RAHULOLU LASTEAIAKESKKONNA ASPEKTIDEGA.....	38
RAHULOLU LASTEIAVÄLISTE ASPEKTIDEGA JA LASTEIAA MAINEGA	38
KOKKUVÕTE	39
ALUSHARIDUSE ÕPETAJATE RAHULOLUKÜSITLUSE TULEMUSED	39
LAPSEVANEMATE RAHULOLUKÜSITLUSE TULEMUSED	40
KASUTATUD KIRJANDUS.....	41
LISAD.....	42
LISA 1. VASTAJATE JAOTUS TAUSTTUNNUSTE LÕIKES (ÕPETAJAD).....	42
LISA 1 JÄRG. VASTAJATE JAOTUS TAUSTTUNNUSTE LÕIKES (LAPSEVANEMAD)	43
LISA 2. ALUSHARIDUSE ÕPETAJATE FAKTORTUNNUSTE SPEARMANI KORRELATSIOONIKORDAJAD	44
LISA 2 JÄRG ALUSHARIDUSE LAPSEVANEMATE FAKTORTUNNUSTE SPEARMANI KORRELATSIOONIKORDAJAD.....	45

SISSEJUHATUS

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 seadis 2014. aastal sihiks, et erinevate osapoolte rahulolu elukestva õppe toimimisega peab Eestis kasvama. Senini polnud Eestis regulaarselt rahulolu uuringuid õppe kvaliteedi, kättesaadavuse ja korralduse kohta erinevate sihtrühmade hulgas läbi viidud (Eesti elukestva õppe strateegia 2020: 3). Sellest tulenevalt alustati 2015. aastal Haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel riiklike rahulolu küsitluste läbiviimist. Alguses viidi küsitlusi läbi vaid üldhariduskoolide õpilaste hulgas ning tagasisidet küsiti üksikute teemade kohta.

2016. aasta lõpuks töötas Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus (RAKE) Haridus- ja teadusministeeriumi tellimusel välja haridusega rahulolu hindamise kontseptsiooni ja sellel põhinevad rahuloluküsitlused kõikidele haridustasemetele, alusharidusest kuni täiskasvanute täienduskoolituseni. Uusi rahuloluküsitlusi hakati läbi viima 2017. a, lisaks üldharidusele hakati andmeid koguma alus- ja kutsehariduses ning sihtrühmadena lisandusid õpetajad ja lapsevanemad. Sellega muutus senine rahulolu hindamine oluliselt mitmekesisemaks. 2018. aastast alates viiakse rahuloluküsitlusi läbi regulaarselt kõikidel haridustasemetel, õpilaste küsitlusi viiakse läbi iga aasta, õpetajate ja lapsevanemate omi igal kolmandal aastal. Alushariduses on rahuloluküsitlusi käesolevaks hetkeks läbi viidud kolmel korral – 2017. aastal katsetati esmakordselt ning 2018. a ja 2021. a viidi läbi kõik sed andmekogumised.

Riiklikult läbi viidud rahuloluküsitluste kaudu kogutud tagasiside võimaldab juhtida tähelepanu koolikeskkonna ning õppe- ja kasvatustöö tugevustele ja nõrkustele ning soodustab seeläbi õppimist ja rahulolu toetava koolikeskkonna arendamist. Rahuloluküsitlused annavad ülevaate erinevate haridusega seotud osapoolte rahulolust ja selle ajalisest muutumisest nii lasteaia, kohaliku omavalitsuse kui ka riigi tasandil. Iga osalev haridusasutus saab küsitlustulemuste põhjal personaalset tagasisidet, mida paljud asutused kasutavad oma seniste tegevuste analüüsimisel ja tulevaste tegevuste planeerimisel.

Käesolev aruanne põhineb 2021. aasta alushariduse õpetajate ja lapsevanemate rahuloluküsitluste vastuste analüüsil. Aruande esimene osa annab ülevaate rahulolu hindamise põhimõtetest ja hinnatavatest teguritest. Metoodika osa kirjeldab andmekogumise ja analüüsi meetodeid ning üldkogumit ja valimit. Tulemuste peatükis on esitatud alushariduse õpetajate ja lapsevanemate rahuloluküsitluste peamised tulemused.

RAHULOLUKÜSITLUSTE TEOREETILINE RAAMISTIK

Rahulolu hindamiseks puudub ühtne lähenemine, rahulolu hinnatakse maailmas erinevalt. Tegemist on kompleksse nähtusega, mille kõiki tahke polegi enamasti korraga võimalik uurida. Teoorias jaotub rahulolu peamiselt kaheks: üldine rahulolu ja rahulolu erinevate aspektidega (Lukk jt., 2016: 8). Kõige olulisemad teooriad ja lähenemised, mida on kasutatud hariduskeskkonnaga seotud sihtrühmade rahulolu uurimisel, on Herzbergi kahe-faktori teooria koos selle edasiarendusega (kolme valdkonna mudel) ja enesemääratlusteooria (Lukk jt., 2016: 51).

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse (RAKE) poolt välja töötatud haridusega rahulolu hindamise kontseptsioonis on haridust vaadeldud kui protsessi, mille puhul kõige olulisema osa kontseptsioonist moodustavad (õpi)laste arengut toetava keskkonna, õpimotivatsiooni ja arenguprotsessi komponendid. Protsessipõhist vaadet tuleb aga täiendada ka õppetöö tulemuste käsitlemisega, samuti on vaja arvestada, et erinevatel sihtrühmadel on haridussüsteemile erinevad ootused ning ootuste täitumine või mittetäitumine mõjutab rahulolu haridusega.

Tuginedes neile kolmele põhimõttele, jaotati protsessiga seotud rahulolu valdkonnad kolmeks (Lukk jt., 2016: 49):

- motivatsioonilised (sisemine motivatsioon) ehk rahuloluga seotud;
- koolikeskkonnaga seotud ehk rahulolu ja rahulolematuse ja
- koolivälised ehk rahulolematuse komponendid.

Enesemääratlusteooria järgi kirjeldatakse motivatsiooni kui energiat ja jõudu tegutseda oma eesmärgi nimel ning eristatakse sisemist ja välimist motivatsiooni. Sisemiselt motiveeritud inimene tegutseb ajendatuna tehtud tööst saadavast rahulolust. Haridusega rahulolu kontseptsiooni kohaselt peavad inimese sisemise motivatsiooni tekkeks saama rahuldatud kolm psühholoogilist baasvajadust (autonoomia, enesetõhususe ja seotuse vajadus). Koolikeskkonnaga seotud komponentidena vaadeldakse kooli sotsiaalset keskkonda, aga ka füüsilist külge. Kooliväliseid tegureid saavad koolid oma tegevusega vähe mõjutada (Lukk jt., 2016: 52).

Riiklikes rahuloluküsitlustes vaadeldakse lasteaiakeskkonna sotsiaalsest küljest näiteks õpetajate ja haridusasutuse juhtkonna tegevust, erinevaid suhteid: õpetajate ja laste vahelisi, õpetajate ja lapsevanemate vahelisi, õpetajate suhteid kolleegidega, kiusamise kogemist. Füüsilise poole pealt

hinnatakse rahulolu õppevahendite ja –ruumidega, toitlustust. Lasteaiaväliste teguritena käsitletakse alushariduse ajakohasust ja väärtust, aga ka õpetajaameti mainet (vt. tabel 1 allpool).

TABEL 1. Alushariduse õpetajate ja lapsevanemate rahuloluküsitlustega hinnatud valdkonnad

ÕPETAJATE RAHULOLUKÜSITLUSEGA HINNATUD VALDKONNAD	LAPSEVANEMATE RAHULOLUKÜSITLUSEGA HINNATUD VALDKONNAD
Üldine tööga rahulolu	Lapse üldine lasteaiaa rahulolu
Põhivajaduste rahuldatud (autonoomia, enesetõhusus, seotus)	Lapse põhivajaduste rahuldatud (lapse autonoomia toetamine, lapse enesetõhusus, lapse enesetõhususe toetamine, lapse seotus rühmakaaslastega, lapse suhe õpetajatega)
Rahulolu lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega: sotsiaalne (juhtimine (sh. vahetu juhtimine, suhted lastega, kiusamise kogemine, hariduslike erivajadustega laste õpetamine), füüsiline (rahulolu lasteaia ruumide ja õppevahenditega, laste liikumisvõimaluste edendamine, rahulolu digivahenditega ja nende kasutamine)	Rahulolu lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega: rahulolu õppevahenditega, rahulolu lahiolokuaegadega, lapse füüsilise aktiivsuse toetamine)
Aktiviseerivate õppe- ja kasvatusemeetodite kasutamine (õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamine, koostööne õpetamine)	Lapsevanemate ning lasteaia suhted ja koostöö (suhted õpetajatega ja tagasiside saamine, koostöö lasteaiaa)
Rahulolu lasteaiaaväliste aspektidega (lasteaiaõpetaja ameti maine, alushariduse maine ja ajakohasus, rahulolu riikliku hariduskorraldusega, rahulolu lasteaiaa ja rahastusega)	Rahulolu lasteaiaaväliste aspektidega (rahulolu alusharidusega)
Lasteaia maine	Lasteaia maine

Allikas: autori koostatud

METOODIKA

Andmete kogumine

2021. a riiklik lasteaedade rahuloluküsitlus viidi läbi 26. aprillist 6. juunini. Küsitluse sihtrühmad olid lasteaedade õpetajad (sh. abiõpetajad ja õpetajate abid) ja lapsevanemad.

Andmeid koguti anonüümse veebiankeedi abil veebipõhises küsitluskeskkonnas LimeSurvey. Igal aastal toimuvaid rahuloluküsitlusi korraldatakse tsentraalselt, lasteaedade peamiseks ülesandeks küsitluste toimumisel on andmekogumise alase info edastamine sihtrühmadele. Peamiselt kasutatakse selleks õpetajate ja lapsevanemate meililiste aga ka erinevaid infokoosolekuid.

Küsitlusele oli võimalik vastata vastajale sobival ajal ja kohas küsitlusperioodi jooksul. Sõltuvalt sihtrühmast võis küsitlusele vastamine võtta aega ligikaudu 20-30 minutit. Küsitlust oli võimalik täita eesti, vene või inglise keeles, vastamise keele sai iga vastaja ise valida. Iga nädal informeeriti lasteaedasi sihtrühmade lõikes vastajate arvudest, aitamaks neil motiveerida madala osalejate arvuga sihtrühmi, tagamaks seeläbi võimalikult kõrge vastajate osakaal mõlemas sihtrühmas.

Käesoleva aruande analüüs sisaldab lisaks 2021. a küsitluse tulemustele võrdluseks ka 2018. a küsitluse tulemusi. 2018. a rahuloluküsitlus oli ülesehituselt sarnane 2021. a küsitlusega, mistõttu oli tulemusi võimalik suures osas võrrelda.

Nii õpetajate kui ka lapsevanemate veebiankeet jagunes kaheks. Esimeses osas paluti vastajatel ennast kirjeldada erinevate tunnuste nagu sugu, vanus, ametikoht, haridustase, kodune keel, jne. kaudu. Teise ja suurema osa küsitlusest moodustasid erinevate teemavaldkondade väited, millele vastajatel paluti anda oma hinnang. Hinnangut oli enamasti võimalik anda Likerti 5-punktilisel skaalal: 1 „Ei ole üldse nõus“, 2- „Pigem ei ole nõus“, 3-„Natuke nõus ja natuke vastu“, 4- „Pigem olen nõus“ ja 5- „Olen täiesti nõus“. Mõningaid väiteid oli võimalik hinnata ka teistsugusel skaalal.

Mõõtevahendite eelanalüüs

Õpetajate ja lapsevanemate rahulolu iseloomustavate tunnuste ja nende omavaheliste seoste kontrollimiseks viiakse igal aastal küsitlustulemuste põhjal läbi kinnitavad faktoranalüüsid. Faktormudelitega kontrollitakse varasemalt tuvastatud konstruktide ja nende vaheliste seoste olemasolu. Koostatud mudelid võetakse peale igat andmekogumist aluseks sihtrühmadele tagasiside andmisel. Igale vastajale leitakse komponentide (faktorite) või koondtunnuste keskmine skoor, mis saadi faktoriga seotud küsimuste tulemuste aritmeetilise keskmisena. Käesoleva aruande analüüsid põhinevad suuresti antud rahulolufaktorite analüüsil.

Andmeanalüüsi meetodid

Käesoleva aruande tulemused saadi kasutades statistikaprogramme SPSS ja R-Studio. Gruppide ja faktorite keskväärtuste võrdlemisel kasutati usaldusvahemikke ja statistiliste erinevuste määratlemisel (punkt hinnangute osaliselt kattuvad usalduspiirid) mitteparameetrilisi teste (Kruskal-Wallis ja Wilcoxon'i märgitest). Kuna mõlema sihtrühma puhul oli tegemist suure valimiga, siis on tulemuste statistilise olulisuse nivoo 0,01. Statistiliste erinevuste tõlgendamiseks on aruandes esitatud ka efektide suurus. Tõlgendatud on neid statistiliselt olulisi seoseid, mille efekti suurus on mõõdukas või suur. Mitteparameetrilise Kruskal-Wallise testi puhul on kasutatud efekti mõõtmiseks η^2 (*eta-squared*) väärtust, mille suuruse tõlgendamisel on arvestatud, et 0,01-0,06 on väike efekt, 0,06-0,14 on mõõdukas efekt ja suurem kui 0,14 suur efekt (Kruskal-Wallis Effect size, 2021). Faktorite keskväärtuste erinevuste efekti suuruse määratlemiseks on kasutatud Hedges g väärtust, mis võimaldab võrrelda erineva suurusega valimeid. Selle suuruse tõlgendamisel kasutatakse Coheni tõlgendatud efekti suuruseid, mille puhul 0,20 on väike efekt, ligikaudu 0,50 on mõõdukas ning ligikaudu 0,80 on suur efekt (Bloom jt., 2008).

Üldkogumi ja valimi kirjeldus

2020/2021 õppeaastal oli Haridus- ja Noorteameti andmetel Eestis 8 204 alushariduse õpetajat. Rahuloluküsitlusele vastas 7 604 õpetajat ehk küsitluses osales 93% alushariduse õpetajatest.

Küsitlusele vastanud õpetajatest 99% olid naised. Ligikaudu 60% küsitlusele vastanud õpetajatest olid 46. a ja vanemad. Üle kolmveerandi küsitlusele vastanud õpetajatest viisid õppetööd läbi eesti keeles ja 18% vene keeles. Mõlemas keeles viisid õppetööd läbi 3% vastanud õpetajatest. 55% vastanutest omasid kõrgharidust ja 33% kutseharidust või keskeriharidust. Tööstaaži lõikes vaadatuna jagunesid vastajad võrdselt: 21%-l vastanutest oli tööstaaži pikkus 11-20 aastat, teiste tööstaaži vahemike lõikes oli vastajaid 13-15%, kõige vähem vastajaid oli tööstaažiga 41. a ja rohkem. Valdav osa vastajatest töötasid täiskoormusega ja tähtajatu töölepingu alusel.

91% küsitlusele vastanud lapsevanematest olid naised. Üle poole vastanutest olid vanuserühmas 26-35 ja 41% vanuserühmas 36-45. Umbes kaks kolmandikku küsitlusele vastanud lapsevanematest räägivad kodus eesti keelt ja ligikaudu veerand räägivad vene keeles. Mõlemas keeles räägivad 5% küsitlusele vastanud lapsevanematest. Üle poole vastanud lapsevanematest omavad kõrgharidust, umbes veerand kutseharidust või keskeriharidust ja 14% üldkeskharidust. Umbes kaks kolmandikku vastanutest on palgatöötajad ja 13% on lapsehoolduspuhkusel. Lisas 1 olevates tabelites on esitatud vastajate jaotus sotsiaaldemograafiliste ja muude tausttunnuste alusel.

TULEMUSED (ÕPETAJAD)

Käesoleva aruande tulemuste osa on jaotatud rahuloluteooria teemavaldkondade ja küsitlusankeedi teemade kaupa. Esmalt on esitatud õpetajate tulemused ja seejärel lapsevanemate tulemused. Kolme teema: digivahendite kasutamine, hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine ja koolikiusamise kogemine puhul on esitatud nii õpetajate kui ka lapsevanemate küsitluse tulemused. Tulemustes on esitatud faktorite keskväärtuste ajalise muutuse analüüs, faktorite keskväärtuste võrdlus tausttunnuste kaupa ja konkreetsete teemade puhul nagu digivahendite kasutamine ja hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine on esitatud ka üksikväärtuste ajalise muutuse analüüs. Koolikiusamise kogemise puhul on võrreldud erineva koolikiusamise kogemusega gruppide faktorite keskväärtuseid. 2021. a faktorite keskväärtuseid on ajaliselt võrreldud 2018. a rahuloluküsitluse faktorite keskväärtustega.

TABEL 2. Alushariduse õpetajate rahulolufaktorite¹ kirjeldavad statistikud

	Vastanute arv (2021. a)	Keskvärtus (2021. a)	Vastanute arv (2018. a)	Keskvärtus (2018. a)	Efkti (Hedges g) suurus
Tööga rahulolu hinnang					
Tööga rahulolu	7 151	4,33	4 914	4,35	
Põhivajaduste rahuldatus					
Autonoomia	7 523	4,30 ^{*2}	5 074	4,38	0,10
Enesetõhusus	7 317	4,41*	4 975	4,48	0,12
Seotus	7 469	4,48*	5 046	4,54	0,10
Rahulolu lasteaia keskkonna erinevate aspektidega					
Juht- tagasiside	7 209	4,21*	4 941	4,30	0,11
Juht-nõudlikkus	6 662	3,89*	4 659	4,00	0,13
Suhted lastega	7 082	4,66	4 862	4,69	
Rahulolu ruumidega	6 820	3,93	4 755	3,96	
Liikumisvõimalused	7 158	3,88	4 931	3,91	
Võimalused hariduslike erivajadustega laste õpetamiseks	6 258	3,50	4 320	3,49	
Rahulolu lasteaia välise aspektidega					
Lasteaiaõpetaja ameti maine	6 422	3,01*	4 410	3,09	0,09
Alushariduse maine ja ajakohasus	6 777	4,14*	4 687	4,20	0,01
Rahulolu riikliku hariduskorraldusega	6 595	3,95*	4 574	4,05	0,15
Rahulolu lasteaia pidaja ja rahastusega	5 420	3,22*	4 025	3,13	0,09
Hinnang lasteaia mainele					
Lasteaia maine	6 906	4,53	4 753	4,56	
Hinnangud aktiveerivate õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamisele lasteaias					
Õppe- ja kasvatus töö mitmekesisus	4 660	4,03*	3 406	4,10	0,10
Koostöö õpetamine	4 694	3,66*	3 437	3,89	0,26

¹ Faktorid arvutati Likerti skaalal 1-st 5-ni.

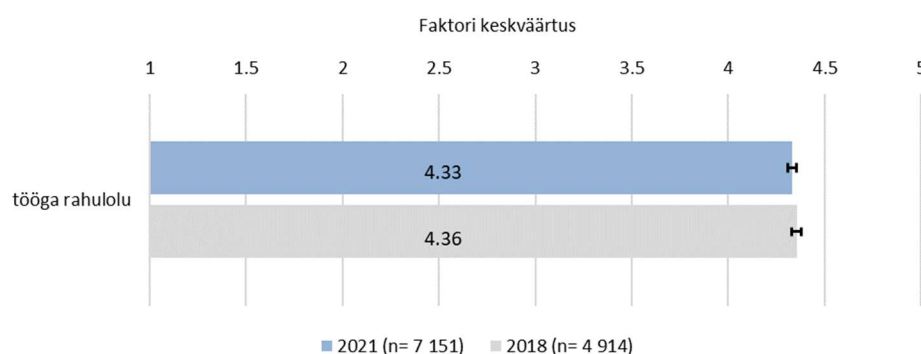
² Statistilise olulisuse nivoo *0,01

Eesti lasteaedade õpetajad on oma tööga rahul. Rahuloluteooria alusel on põhivajadustest kõige rohkem rahuldatud seotuse vajadus ehk kõige kõrgemaid hinnanguid põhivajaduste rahuldatust käsitlevate väidete puhul andsid vastajad suhetele kolleegidega. Kui valdava osa lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega ollakse pigem rahul või rahul, siis kõige kõrgemalt hinnati oma suhteid lastega.

Kui lasteaiavälistest aspektidest ollakse lasteaias maine, riikliku hariduskorralduse ning alushariduse maine ja ajakohasusega riigis pigem rahul, siis hinnangud lasteaiatõpetaja mainele ning lasteaiapidajale ja rahastusele olid natuke nõustuvad ja natuke vastu. Aktiviseerivate õppe- ja kasvatusemeetodite kasutamisele lasteaias ei osanud lasteaedade õpetajad kõige enam vastata, kuid nendega ollakse ka pigem rahul.

Kui alushariduse õpetaja hindab kõrgemalt tööga rahulolu, siis hindab ta keskmiselt kõrgemalt ka autonoomia vajaduse rahuldatust ja lasteaias mainet (vt. faktorite korrelatsioonide omavaheliste seoste joonist lisas 2). Mida kõrgemalt hindab alushariduse õpetaja oma autonoomia vajaduse rahuldatust, seda keskmiselt kõrgemalt hinnatakse ka teiste põhivajaduste rahuldatust. Kui alushariduse õpetaja hindab kõrgelt oma vahetu juhi tagasiside andmist, siis hindab ta keskmiselt kõrgemalt ka lasteaias mainet. Kui alushariduse õpetaja on rahul ruumidega, siis on ta keskmiselt rohkem rahul ka lasteaias liikumisvõimalustega. Hinnates kõrgemalt lasteaiatõpetajate ameti mainet ja rahulolu riikliku hariduskorraldusega, hinnatakse keskmiselt kõrgemalt ka rahulolu lasteaiapidaja ja rahastusega. Kui hinnatakse kõrgemalt alushariduse mainet ja ajakohasust, siis ollakse keskmisest rohkem rahul ka riikliku hariduskorraldusega.

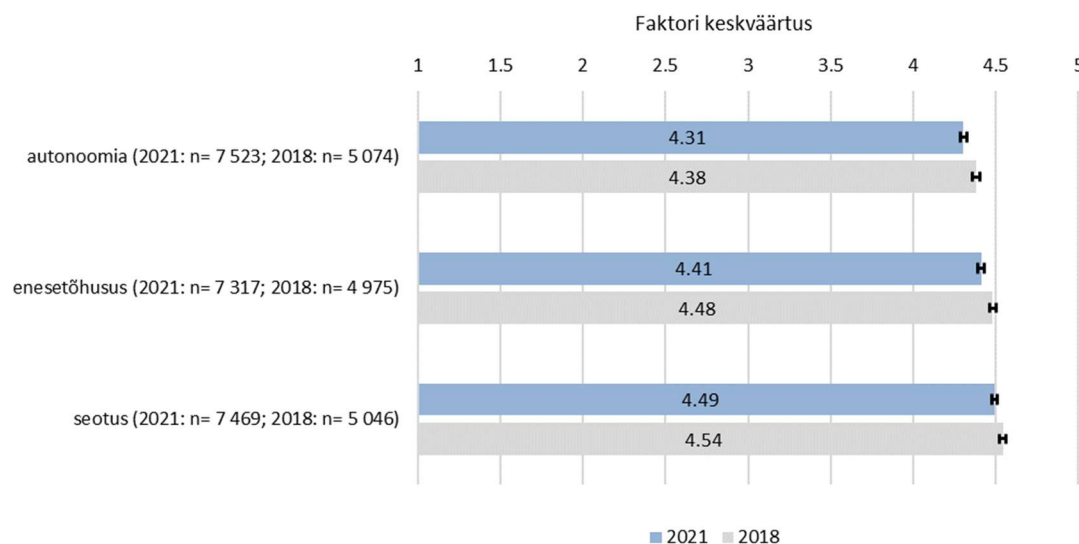
Rahulolu tööga

JOONIS 1. Alushariduse õpetajate tööga rahulolu faktortunnuse keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Alushariduse õpetajate hinnangud tööga rahulolule kahe aasta lõikes statistiliselt olulisel määral ei erinenud. Nagu eelnevalt aruandes ka mainitud, siis on alushariduse õpetajad oma tööga rahul.

Põhivajaduste rahuldatus

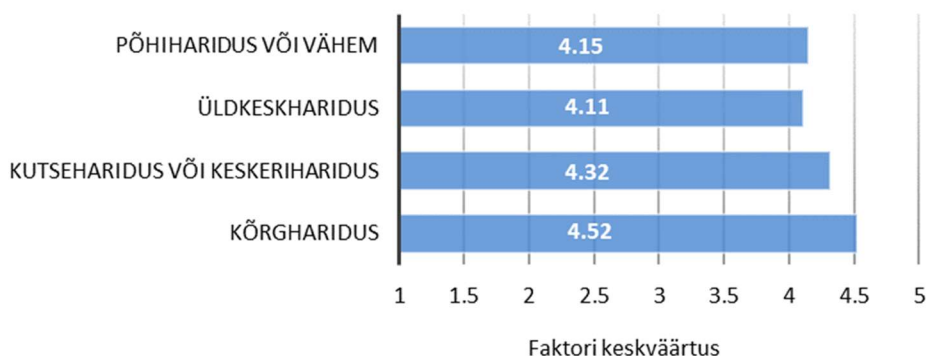

JOONIS 2. Alushariduse õpetajate põhivajaduste rahuldatus faktoritunnuste keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Alushariduse õpetajate põhivajaduste rahuldatus hinnangud olid 2021. a statistiliselt olulisel määral 2018. a küsitluse tulemustest veidi madalamad, kuid efekti (Hedges g) suurused olid madalad 0,10 (autonoomia ja seotuse faktorid) ja 0,12 (enesetõhususe faktor).

Taustatunnuste alusel hindasid alushariduse õpetajad põhivajaduste rahuldatus faktoritunnustest statistiliselt erinevalt enesetõhusust haridustaseme, ametikoha ja tööstaaži lõikes. Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) ja faktorite lõikes statistiliselt olulisi erinevusi tulemustes ei esinenud.

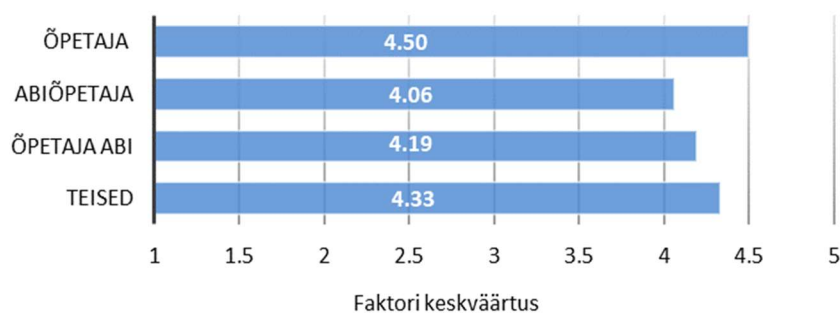
Enesetõhusus

JOONIS 3. Alushariduse õpetajate enesetõhususe faktortunnuse keskväärtused haridustaseme lõikes aastal 2021

Jooniselt 3 nähtub, et mida kõrgem on alushariduse õpetaja haridustase, seda kõrgemaid hinnanguid antakse enesetõhususe faktori väidetele, et tuntakse ennast tööl kompetentsena, õppe- ja kasvatustöös enesekindlalt ning ettevalmistus õppe- ja kasvatustööks on piisav. Kõige madalam enesetõhususe faktortunnuse keskväärus oli üldkeskharidust omavatel õpetajatel (4,11) ja kõige kõrgem kõrgharidust omavatel alushariduse õpetajatel (4,52).

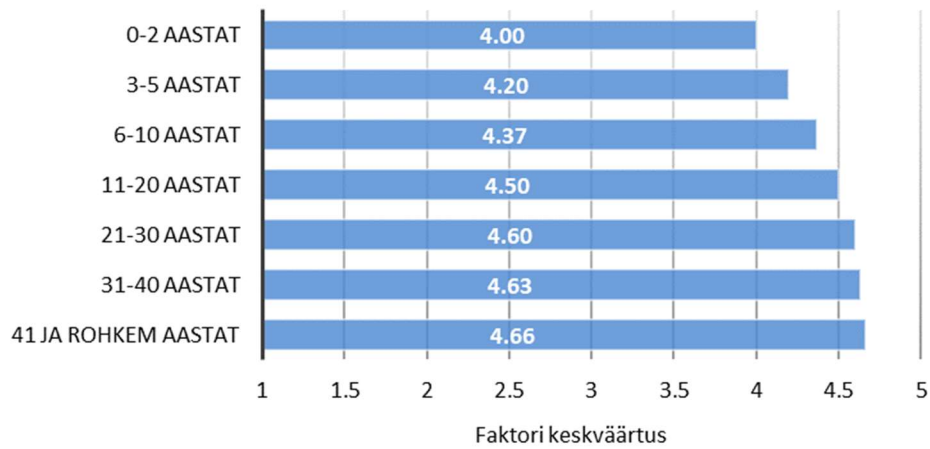
Enesetõhusus

JOONIS 4. Alushariduse õpetajate enesetõhususe faktortunnuse keskväärtused ametikohtade lõikes aastal 2021

Õpetajad ja muu ametikoha esindajad hindasid enesetõhususe väiteid keskmiselt kõrgemalt kui abiõpetajad ja õpetajate abid. Õpetajad ja muu ametikoha esindajad hindasid enesetõhususe väiteid sarnaselt. Kõige madalamalt hindasid enesetõhususe väiteid abiõpetajad (faktortunnuse keskväärus 4,06).

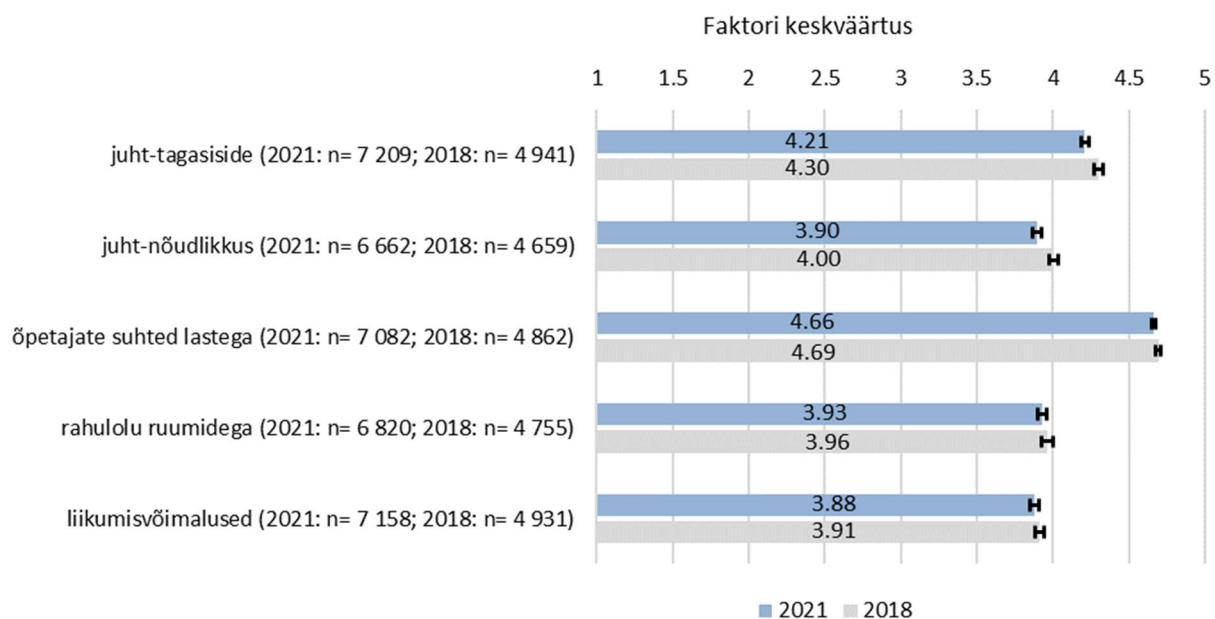
Enesetõhusus

JOONIS 5. Alushariduse õpetajate enesetõhususe faktortunnuse keskväärtused tööstaaži lõikes aastal 2021

Tööstaaži kasv ja enesetõhususe faktortunnusele arvatud keskväärtused on omavahel korrelatsioonis, mida pikem on tööstaaž, seda kõrgemalt on hinnatud enesetõhususe faktori väiteid.

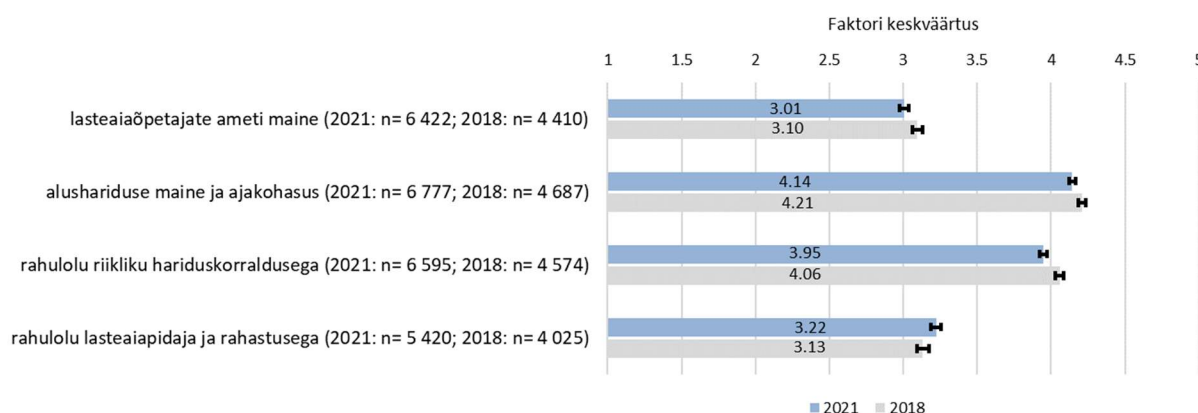
Rahulolu lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega

JOONIS 6. Alushariduse õpetajate lasteaiakeskkonna rahulolufaktorite keskväärtused 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Lasteaiakeskkonna erinevatest aspektidest hindasid õpetajad võrreldes 2018. a küsitluse tulemustega statistiliselt oluliselt erinevalt (madalamalt) vahetut juhtimist käsitlevaid väiteid, kuid efekti (Hedges g) suurused olid madalad, vastavalt 0,11 (juhi tagasiside) ja 0,13 (juhi nõudlikkus). Taustatunnuste lõikes (sh. õppeasutuse taustatunnused) alushariduse õpetajad lasteaiakeskkonna aspekte 2021. a statistiliselt oluliselt erinevalt ei hinnanud.

Rahulolu lasteaiaväliste aspektidega

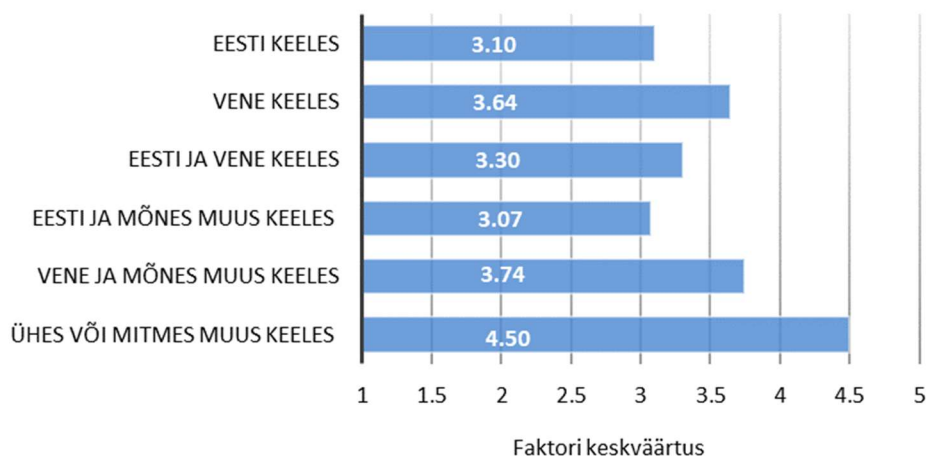

JOONIS 7. Alushariduse õpetajate lasteaiaväliste rahulolufaktorite keskväärtused 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Võrreldes 2018. a küsitluse tulemustega, erinesid alusharidusega õpetajate hinnangud 2021. a lasteaiaväliste aspektide faktortunnustele statistiliselt olulisel määral, kuid seoste efektid (Hedges g) olid madalad, varieerudes 0,01-st (rahulolu alushariduse mainega) kuni 0,15-ni (rahulolu hariduskorraldusega). Kui alushariduse maine ja ajakohasusega ning riikliku hariduskorraldusega olid alushariduse õpetajad pigem rahul, siis lasteaiatõpetajate ameti maine ning lasteaiapidaja ja rahastusega ollakse keskmiselt rahul.

Statistiliselt olulisel määral ja mõõduka suurusega efektiga (Kruskal-Wallise testi (η^2) (0,06) erinesid alushariduse õpetajate hinnangud 2021. a taustatunnuste alusel rahastusele koduse keele lõikes. Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) ning mõõduka või suure efektiga statistiliselt olulisi tulemuste erinevusi alushariduse õpetajate lasteaiaväliste aspektide hinnangutes ei esinenud.

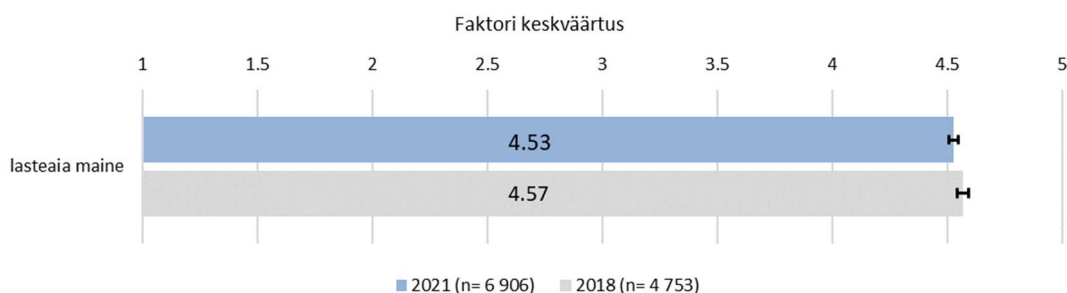
Rahulolu lasteaiapidaja ja rahastusega

JOONIS 8. Alushariduse õpetajate lasteaiapidaja ja rahastuse rahulolufaktori keskväärtused koduse keele lõikes aastal 2021

Need õpetajad, kes rääkisid kodus ühes või mitmes muus keeles, hindasid oluliselt kõrgemalt (faktortunnuse keskväärts 4,50) oma rahulolu lasteaiapidaja ja rahastusega kui need kes rääkisid kodus ainult eesti või vene keeles kui ka need, kes rääkisid kodus lisaks eesti või vene keelele veel mõnda teist keelt. Kõige madalamalt (faktortunnuse keskväärts 3,10) hindasid rahulolu lasteaiapidaja ja rahastusega faktortunnuse väiteid need õpetajad, kes rääkisid kodus ainult eesti keeles (faktortunnuse keskväärts 3,10).

Lasteaia maine

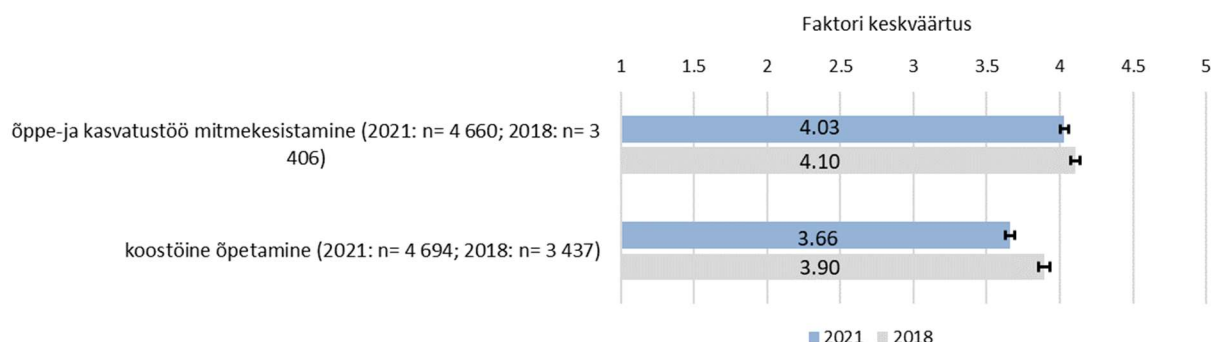

JOONIS 9. Alushariduse õpetajate lasteaia maine rahulolufaktori keskväärtused 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Alushariduse õpetajate hinnangud rahulolule lasteaia mainega 2021. a ja 2018. a ei erinenud. Alushariduse õpetajad on lasteaia mainega rahul. Samuti ei erinenud alushariduse õpetajate lasteaia maine rahuloluhinnangud 2021. a erinevate taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) lõikes.

Aktiviseerivate õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamine lasteaias

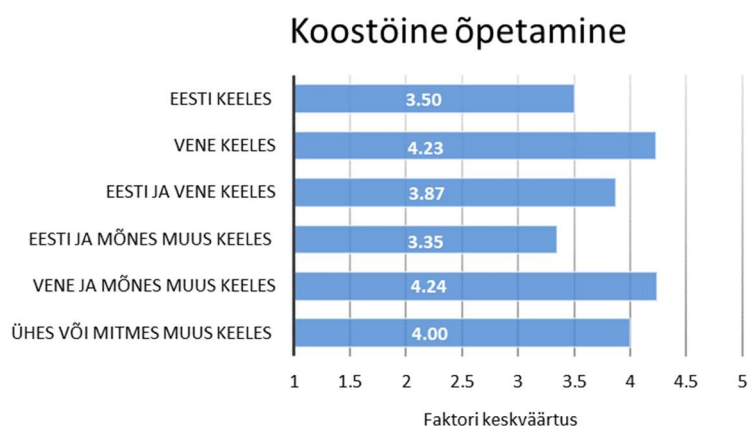
Õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamise väiteid hinnati ainult õpetajate poolt.

JOONIS 10. Alushariduse õpetajate hinnangud aktiveerivate õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamisele lasteaias faktortunnuste keskväärtused 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

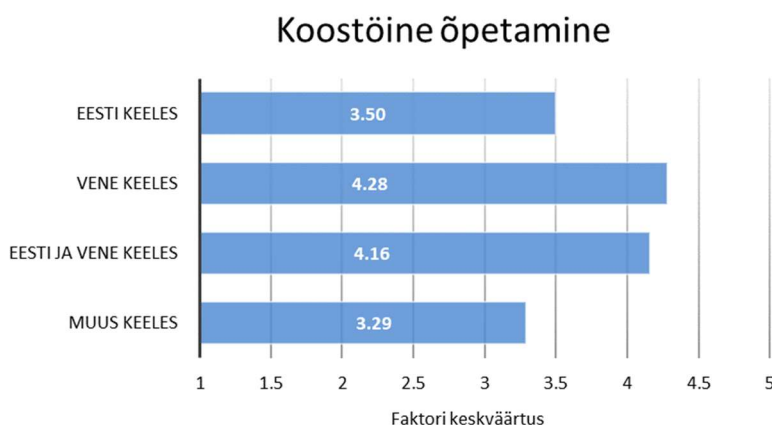
Õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamisele antud hinnangud olid 2018. a küsitluse tulemustest statistiliselt olulisel määral madalamad, kuid mõlema õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamise faktori keskväärtsuse erinevuse efektid (Hedges g) olid madalad (0,1 ja 0,3).

Taustatunnuste lõikes erinesid statistiliselt olulisel määral ja mõõduka efektiga (Kruskal-Wallise testi η^2) (efektide suurus 0,13 ja 0,12) õpetajate hinnangud koostöise õpetamise faktorile koduse ja õpetamise keele lõikes. Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) lõikes alushariduse õpetajate hinnangud aktiveerivate õppe- ja kasvatusmeetodite kasutamisele lasteaias statistiliselt olulisel määral ning mõõduka või suure efektiga ei erinenud.

JOONIS 11. Alushariduse õpetajate koostöise õpetamise faktortunnuse keskväärtsused koduse keele lõikes aastal 2021

Need õpetajad, kes rääkisid kodus ainult vene keeles või rääkisid kodus lisaks vene keelele ka mõnda muud keelt, hindavad keskmiselt kõrgemalt koostöist õpetamist kui need õpetajad, kes räägivad kodus ainult eesti keeles või eesti ja mõnes muus keeles (sh. vene keeles).

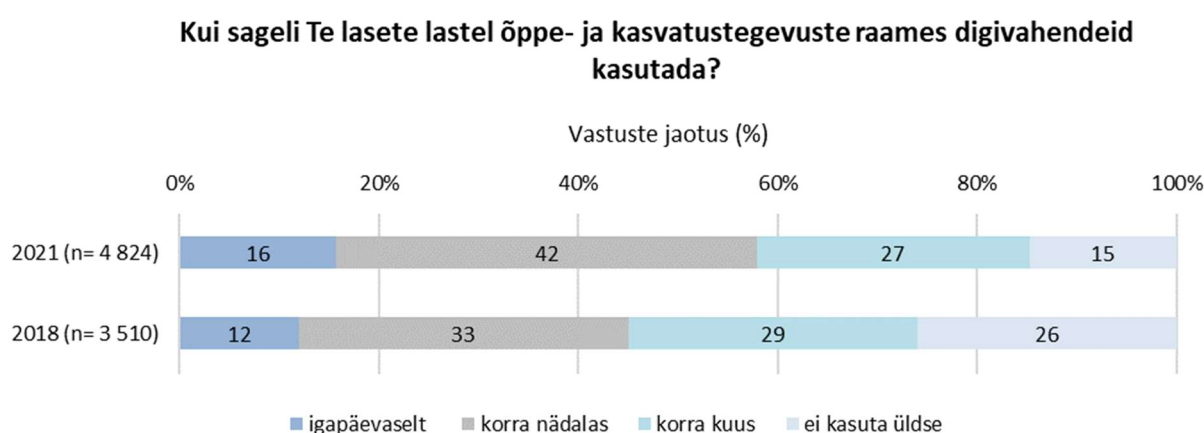

JOONIS 12. Alushariduse õpetajate koostöise õpetamise faktortunnuse keskväärtsused õpetamise keele lõikes aastal 2021

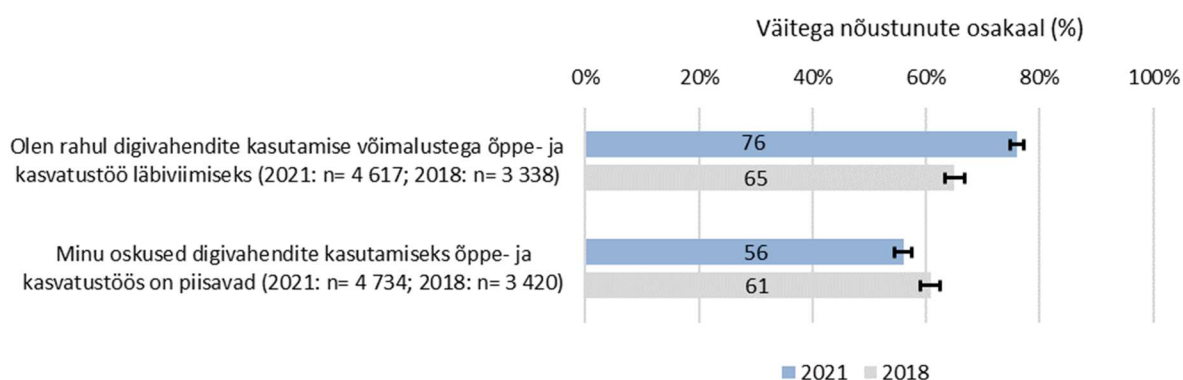
Sarnaselt koduse keele rääkimisega, hindasid ka need õpetajad, kes õpetavad vene keeles koostöist õpetamist kõrgemalt kui need õpetajad, kes õpetavad ainult eesti keeles, aga ka nendest õpetajatest, kes õpetavad mõnes muus keeles. Kõige madalamaid hinnanguid (faktortunnuse keskväärtsus 3,50) koostöisele õpetamisele andsid need õpetajad, kes õpetavad ainult eesti keeles. Kui vaadelda nii kodust keelt kui ka õpetamise keelt, siis need õpetajad, kes räägivad kodus/õpetavad eesti keeles või eesti ja mõnes muus keeles, hindavad koostöist õpetamist madalamalt kui need õpetajad, kes räägivad kodus/õpetavad vene keeles või vene ja mõnes muus keeles.

Digivahendite kasutamine õppe- ja kasvatustöös

Digivahendite kasutamist käsitlevatele küsimustele paluti vastata õpetaja ametikohal töötavatel inimestel. Õpetajatel paluti hinnata, kui sageli nad lasevad lastel õppe- ja kasvatustegevuste raames digivahendeid (arvutid, tahvelarvutid, robotikaseadmed, jms) kasutada. Veidi rohkem kui kolmandik lasteaia õpetajatest lasevad oma lastel digivahendeid kasutada korra nädalas. Võrreldes 2018.a -ga vähenes 2021. a nende õpetajate osakaal, kes ei kasuta õppe- ja kasvatustöös üldse digivahendeid (osakaalud vastavalt 15% ja 26%).

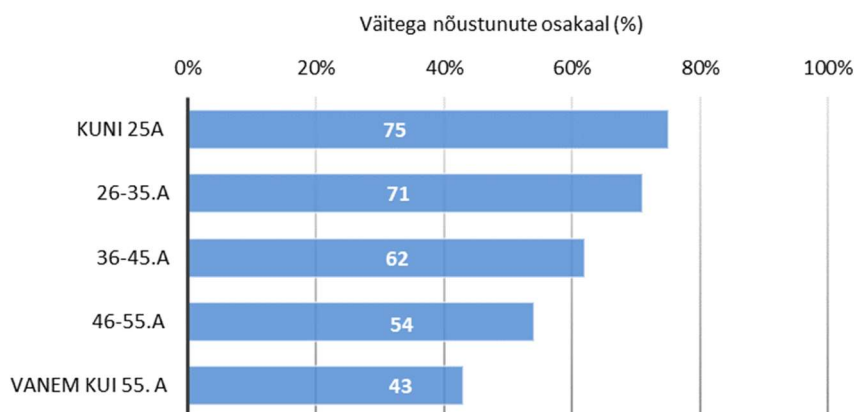

JOONIS 13. Alushariduse õpetajate vastuste jaotus küsimusele „Kui sageli Te lasete lastel õppe- ja kasvatustegevuste raames digivahendeid kasutada?“ aastatel 2021 ja 2018

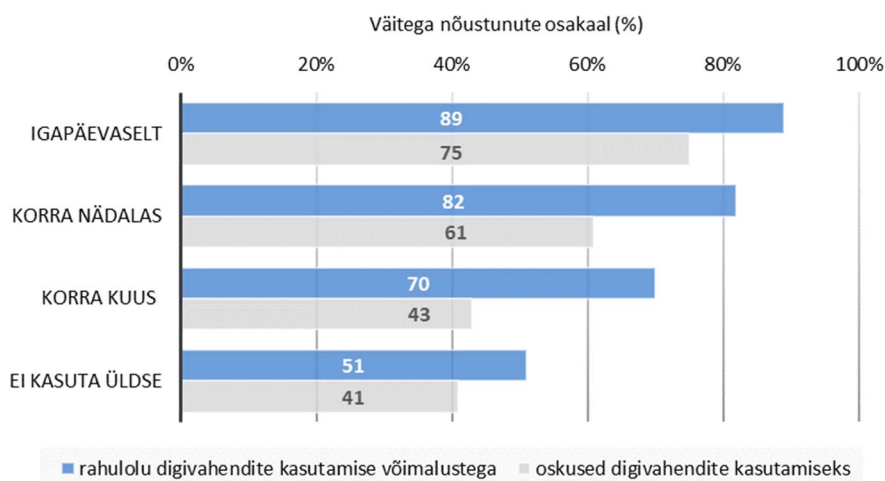
JOONIS 14. Digivahendite kasutamise väidetega nõustunud (hinnangute „pigem olen nõus“ ja „olen täiesti nõus“ andnud) alushariduse õpetajate osakaalud koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

2021. a olid õpetajad rohkem rahulolevad digivahendite kasutamise võimalustega õppe- ja kasvatustöö läbiviimiseks kui 2018. a. Samas anti veidi vähem nõustuvaid hinnanguid oma oskuste piisavusele digivahendite kasutamiseks õppe- ja kasvatustöös.

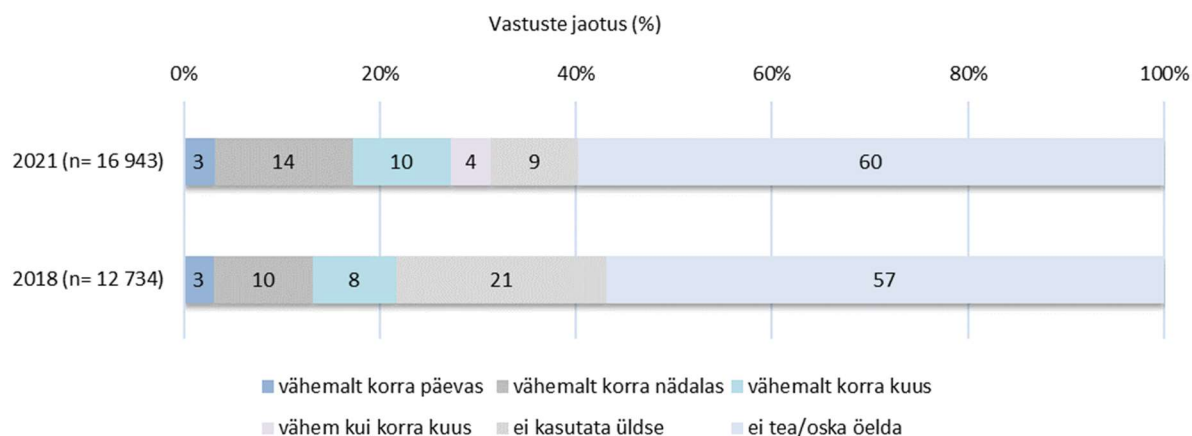
JOONIS 15. Väitega „Minu oskused digivahendite kasutamiseks õppe- ja kasvatustöös on piisavad” nõustunud (hinnangute „pigem olen nõus” ja „olen täiesti nõus” andnud) alushariduse õpetajate osakaalud vanuserühmade lõikes

Mida vanemad olid alushariduse õpetajad, seda vähem nõustuti oma oskuste piisavusega digivahendite kasutamisel õppe- ja kasvatustöös. Ka tööstaaži kasvades vähenesid õpetajate hinnangud oma digivahendite kasutamise oskuste piisavusele.

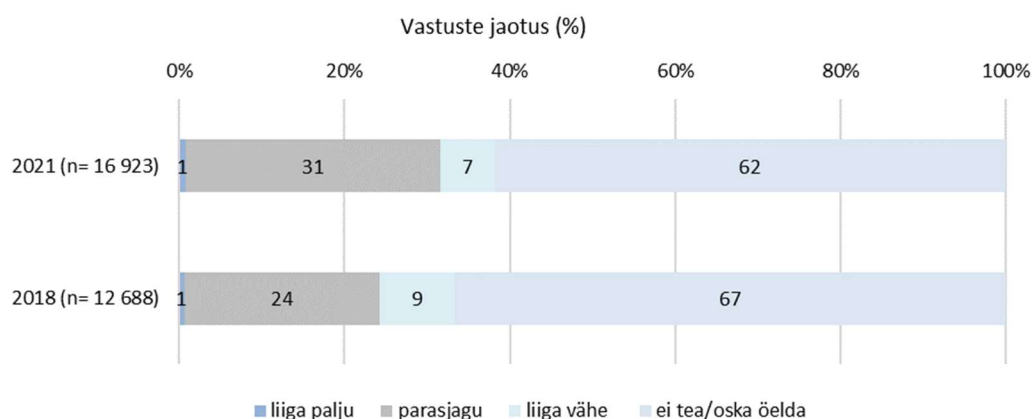
JOONIS 16. Digivahendite kasutamist käsitlevate väidetega nõustunud (hinnangute „pigem olen nõus” ja „olen täiesti nõus” andnud) alushariduse õpetajate osakaalud digivahendite kasutamise sageduse lõikes

Mida sagedamini kasutasid alushariduse õpetajad õppe- ja kasvatustöös digivahendeid, seda kõrgemalt hinnati rahulolu digivahendite kasutamise võimalustega ja oma oskusi digivahendite kasutamiseks. Korra nädalas ja korra kuus õppe- ja kasvatustöös digivahendeid kasutavad õpetajad hindasid kõrgelt rahulolu digivahendite kasutamisega, kuid oma oskusi madalamalt.

JOONIS 17. Lapsevanemate vastuste jaotus küsimusele „Kui sageli kasutatakse Teie lapse lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes digivahendeid (tahvelarvutid, robotikaseadmed jne)?“ aastatel 2021 ja 2018

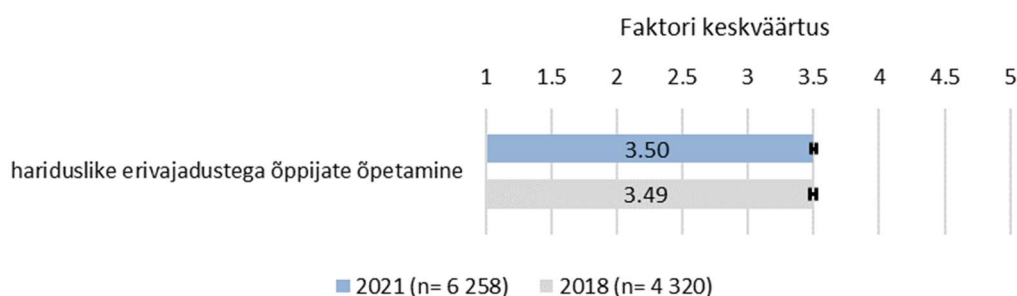
Üle poole lapsevanematest ei oska vastata kui sageli kasutatakse nende lapse lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes digivahendeid. 2021. a vähenes 12% võrra võrreldes 2018. a küsitlusega nende vastajate osakaal, kes ütlesid, et digivahendeid lasteaia üldse ei kasutata. Kui lasteaia digivahendeid kasutatakse, siis tehakse seda kas vähemalt korra nädalas või vähemalt korra kuus.

JOONIS 18. Lapsevanemate vastuste jaotus väitele „Minu lapse lasteaia kasutatakse digivahendeid (tahvelarvutid, robotikaseadmed jne)...“ aastatel 2021 ja 2018

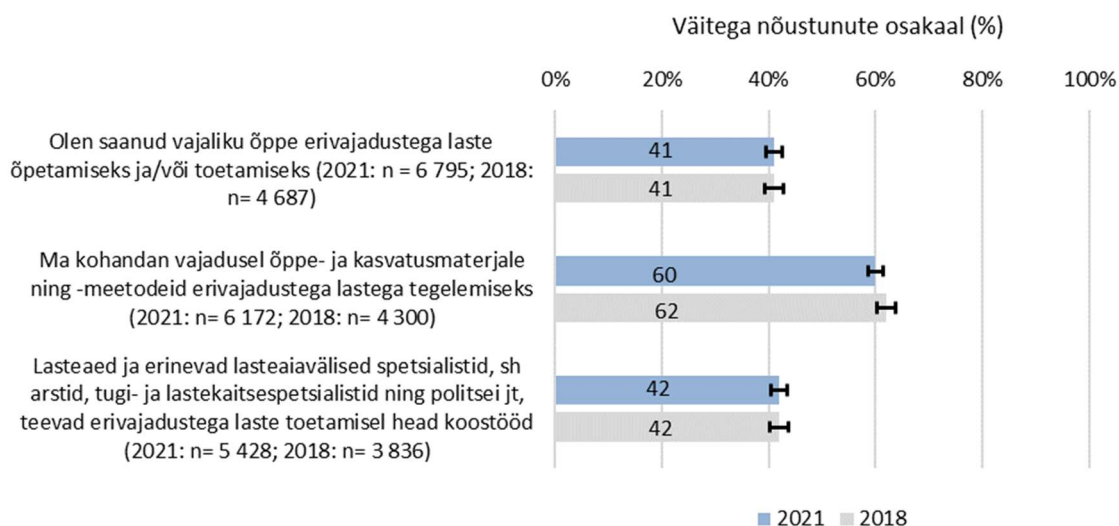
Kui üle poole lapsevanematest ei osanud hinnata, kui sageli kasutatakse tema lapse lasteaia digivahendeid, siis umbes kaks kolmandikku ei osanud hinnata digivahendite ajalist kasutamist. Üle 30% vastajatest hindasid, et lasteaia kasutatakse digivahendeid parasjagu. Võrreldes 2018. a-ga on tõusnud seda hinnangut andvate lapsevanemate osakaal 7% võrra.

Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine

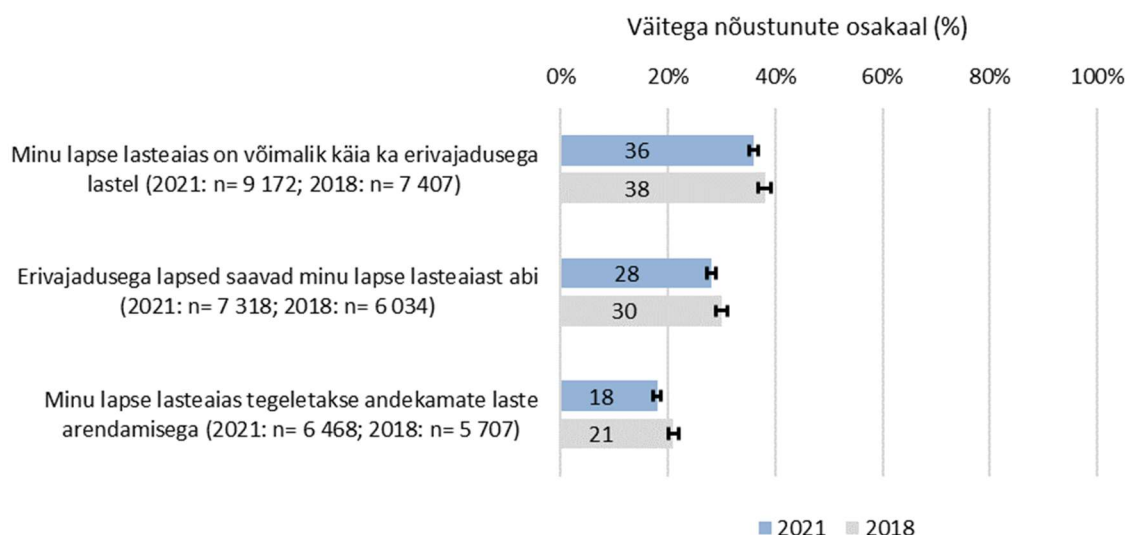
JOONIS 19. Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise faktortunnuse keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Alushariduse õpetajate hinnangud hariduslike erivajadustega õppijate õpetamisele kahe aasta lõikes statistiliselt olulisel määral ei erine.

JOONIS 20. Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise väidetega nõustunud (hinnangute „pigem olen nõus“ ja „olen täiesti nõus“ andnud) õpetajate osakaalud koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Kahel küsitlusaastal antud õpetajate hinnangud erivajadustega õppijate õpetamist käsitlenud väidetele omavahel statistiliselt oluliselt ei erinenud. Jooniselt 20 nähtub, et väidetega nõustunute osakaalud on kahe aasta lõikes sarnased või samad.

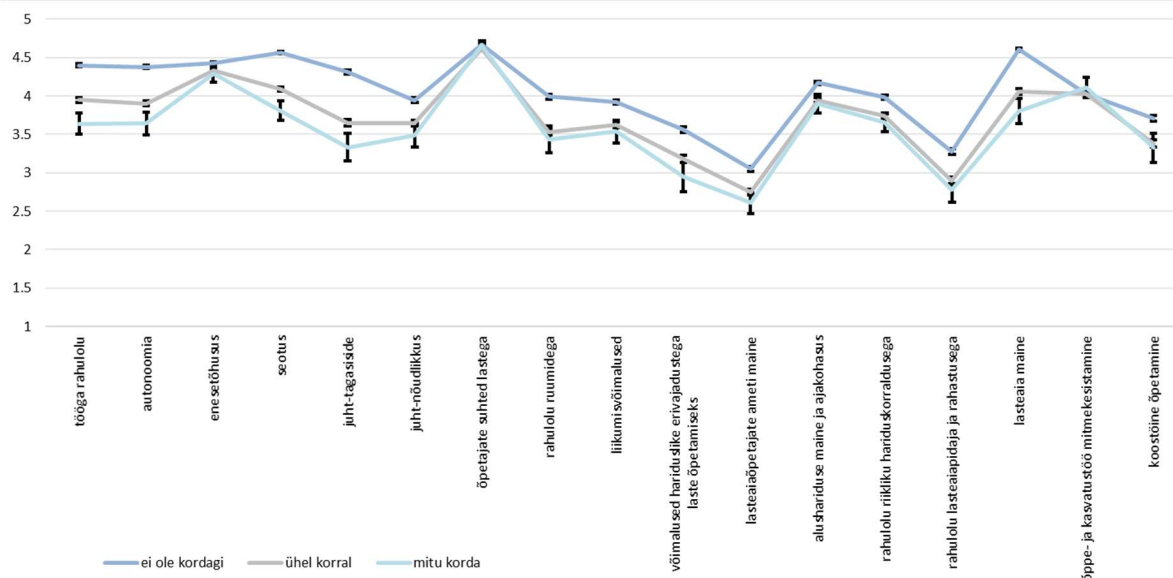
JOONIS 21. Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise väidetega nõustunud (hinnangute „pigem olen nõus“ ja „olen täiesti nõus“ andnud) lapsevanemate osakaalud koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018

Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamist käsitlenud esimesed kaks väidet ei erinenud üksteisest statistiliselt oluliselt aastate lõikes. Statistiliselt olulisel määral erinesid väitega nõustunud lapsevanemate osakaalud 2018. a küsitluse tulemusega väite „Minu lapse lasteaias tegeletakse andekamate laste arendamisega“ puhul.

Koolikiusamise kogemine õpetajate seas

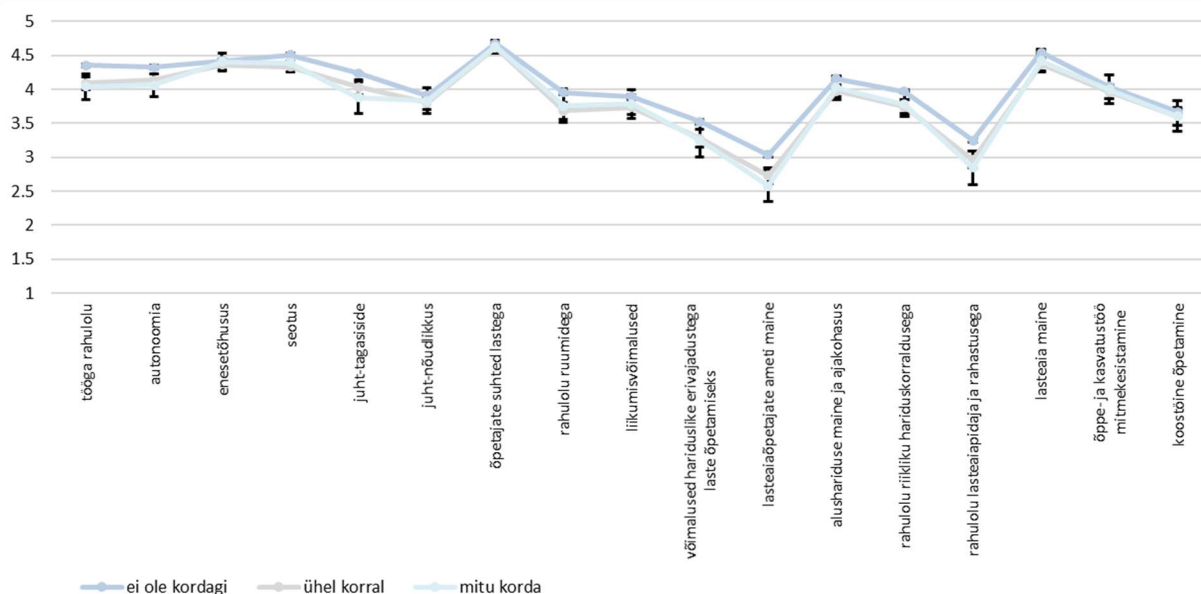
Õpetajatel paluti hinnata, kas neid on viimase kahe nädala jooksul lasteaias kolleegide (sh. juhtkonna) ja/või lapsevanemate poolt kiusatud. Kiusamise all peeti silmas alusetute kuulujuttude levitamist, info varjamist, karjumist, solvamist, avalikku alandamist, ähvardamist, ignoreerimist, jms, mille tõttu kiusatav tunneb ennast häirituna.

Teiste õpetajate (sh. juhtkonna) poolt kogesid kiusamist 12% õpetajatest, lapsevanemate poolt 9%. Korduvalt tajuti teiste õpetajate (sh. juhtkonna) poolt kiusamist 4%-l juhtudest ja lapsevanemate poolt 2%-l juhtudest, ühel korral tajuti kiusamist vastavalt 8% ja 7%.

JOONIS 22. Erinevalt kolleegide või juhtkonna poolt koolikiusamist kogenud õpetajate faktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

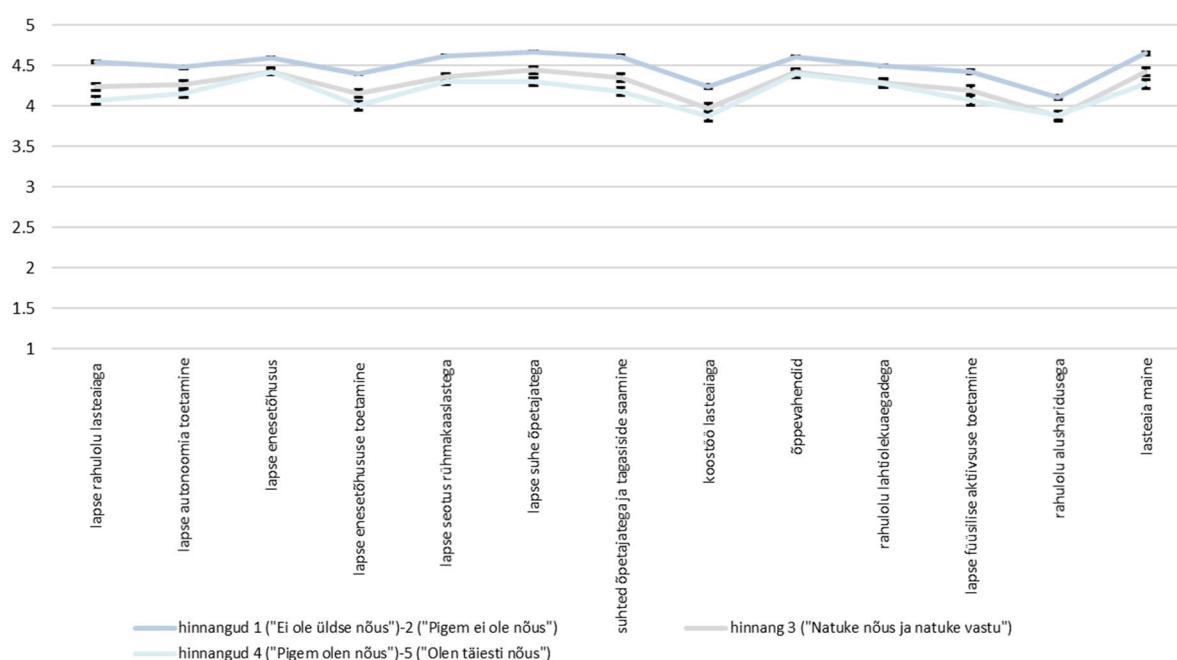
Kolleegide või juhtkonna poolt kogetud kiusamise puhul eristusid nende õpetajate hinnangud, kes ei olnud kordagi antud sihtrühma poolt kiusamist kogenud. Kõige suuremad erinevused olid tööga rahulolu, seotuse, tagasiside ja lasteaia maine faktorite puhul. Nende õpetajate hinnangud, kes polnud kordagi kolleegide või juhtkonna poolt koolikiusamist kogenud olid keskmiselt 0,5-0,7 punkti võrra kõrgemad kui neil õpetajatel, kes olid korra koolikiusamist kogenud ja keskmiselt 0,8-1 punkti võrra kõrgemad kui neil õpetajatel, kes olid koolikiusamist kogenud mitu korda. Kõige sarnasemalt hindasid erineva koolikiusamise kogemisega õpetajad eneseetõhusust ja suhteid lastega. Statistiliselt oluliselt erinesid hinnangud kõikide gruppide lõikes tööga rahulolule, autonoomiale ja seotusele. Ülejäänud faktorite lõikes ei erinenud statistiliselt üks või mitu korda koolikiusamist kogenud õpetajate hinnangud. Mitmekesistamise faktori hinnangud ei erinenud statistiliselt oluliselt ühegi grupi lõikes.

JOONIS 23. Erinevalt lapsevanemate poolt koolikiusamist kogenud õpetajate faktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

Erinevalt lapsevanemate poolt koolikiusamist kogenud õpetajate hinnangud ei erine gruppide lõikes statistiliselt oluliselt nõudlikkuse, suhetele lastega, mitmekesistamise ja koostöise õpetamise faktoritele.

Ülejäänud faktorite lõikes erinevad statistiliselt olulisel määral mitte kordagi ja üks või mitu korda koolikiusamist kogenud õpetajate hinnangud, v. a enesetõhususele, seotusele, liikumisele, hariduse mainele ja hariduse korraldusele, mille puhul ei erinenud statistiliselt olulisel määral mitte kordagi ja mitu korda koolikiusamist kogenud õpetajate hinnangud. Statistiliselt olulisel määral ei erinenud faktorite lõikes üks või mitu korda koolikiusamist kogenud õpetajate hinnangud.

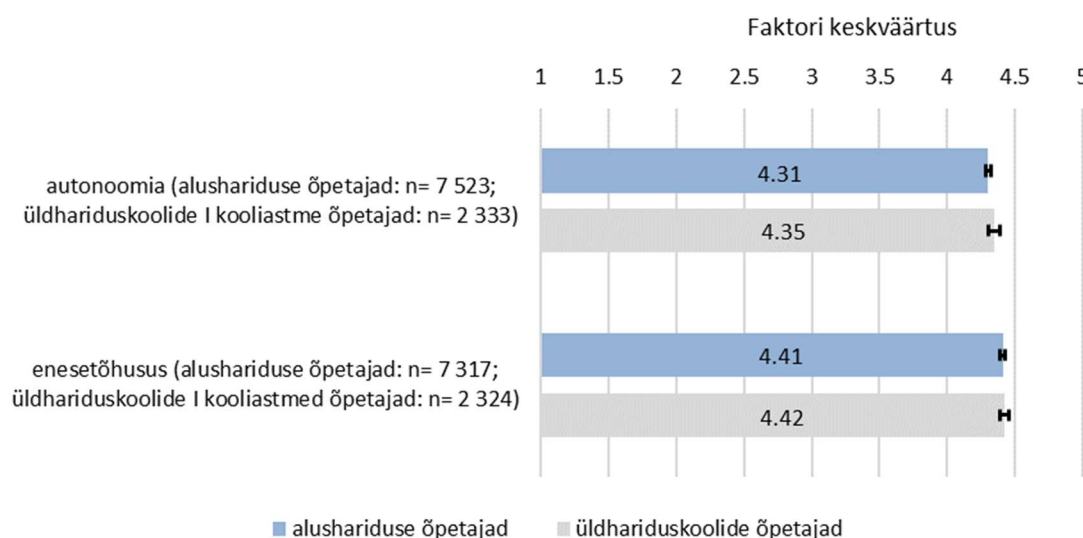
JOONIS 24. Lapsevanemate lapse füüsilise vägivalda kogemisele antud hinnangute põhjal arvestatud faktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

Lapsevanematel paluti hinnata, kas nende laps on viimase kahe nädala jooksul kogunud lasteaias löömist, tõukamist vmt. Hinnanguid 1-2 andnud lapsevanematel polnud laps viimase kahe nädala jooksul lasteaias füüsilist vägivalda kogunud, hinnangu 3 andnud olid natuke nõus ja natuke vastu ning hinnanguid 4-5 andnud lapsevanemate lapsed olid viimase kahe nädala jooksul lasteaias füüsilist vägivalda kogunud.

Lapsevanemate poolt lapse füüsilise vägivalda kogemisele antud hinnangute põhjal arvestatud faktorite keskväärtused erinesid statistiliselt olulisel määral paljude faktorite puhul, v. a enesetõhusus, õppevahendid, rahulolu lahtiolekuaegadega ja rahulolu alusharidusega, mille puhul erinesid ainult hinnangu 3 ja hinnangute 4-5 andnute faktorite keskväärtused. Need lapsevanemad, kelle laps ei olnud viimase kahe nädala jooksul lasteaias füüsilist vägivalda kogunud, hindasid statistiliselt oluliselt kõrgemalt lapse rahulolu lasteaiaga, lapse enesetõhususe toetamist, lastevanemate suhet õpetajatega, lastevanemate koostööd lasteaiaga ja lapse füüsilise aktiivsuse toetamist kui need lapsevanemad, kelle laps oli viimase kahe nädala jooksul füüsilist vägivalda kogunud. Kõige sarnasemalt hindasid lapsevanemad, sõltuvalt lapse füüsilise vägivalda kogemisest, lapse enesetõhususe rahuldatust ja rahulolu õppevahenditega.

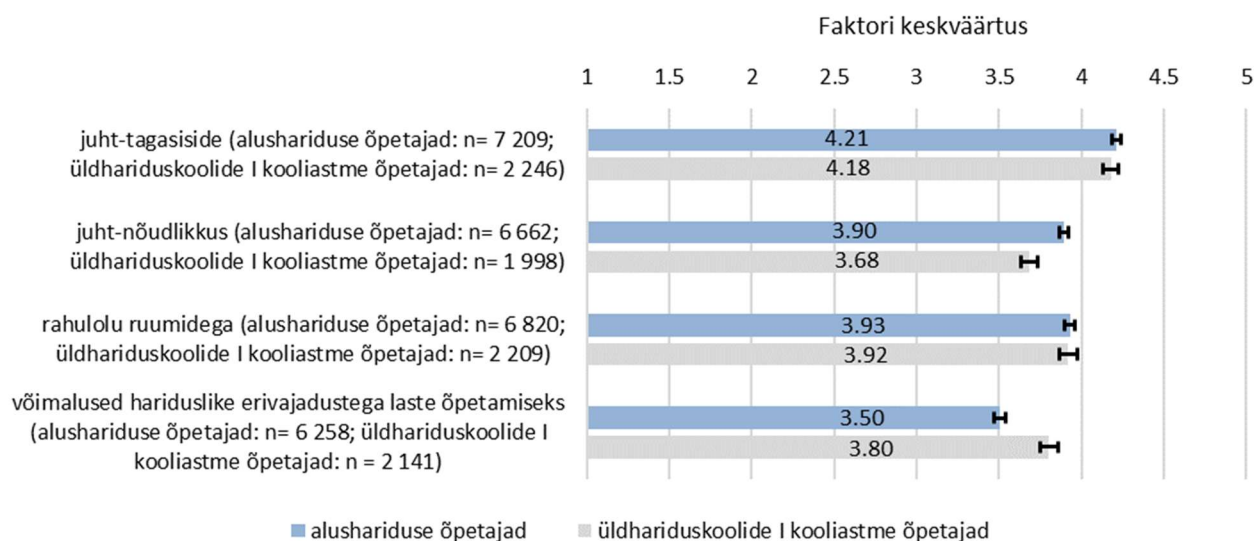
Alushariduse õpetajate hinnangute võrdlus I kooliastme õpetajatega

Käesolevas aruandes on võrreldud ka alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme (1.-3.klass) õpetajate hinnanguid faktoritele, mis on võrreldavad.

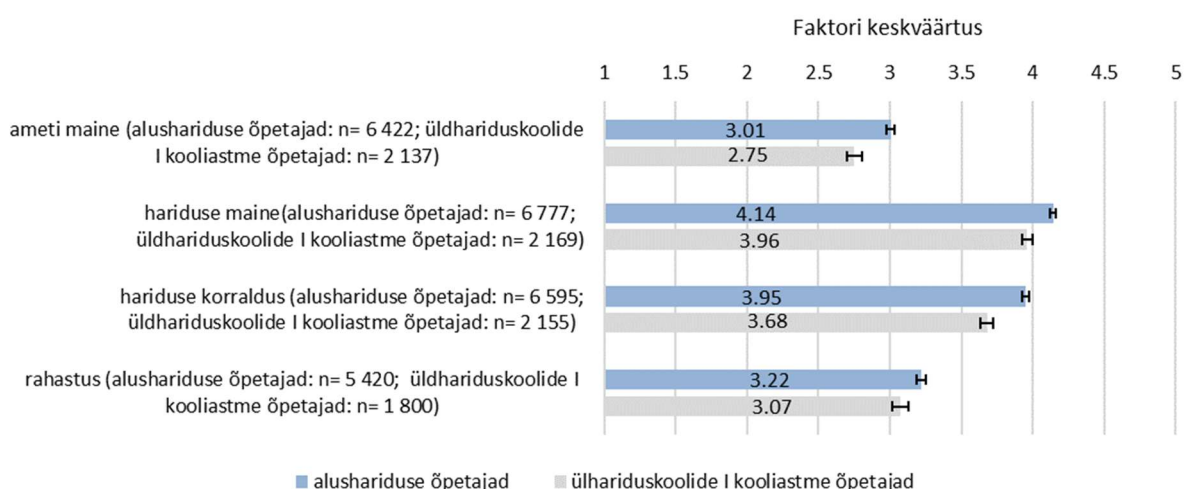
JOONIS 25. Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate põhivajaduste rahuldatus faktoritunnuste keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega 2021.a

Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate põhivajaduste rahuldatus hinnangud ei erinenud. Seotuse faktorile antud hinnanguid ei olnud võimalik võrrelda, sest faktorisse arvatud küsimuste arv ei olnud sama (üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate seotuse faktoris oli kaks väidet, samas kui alushariduse õpetajate seotuse faktoris oli kolm). Mõlema põhivajaduse rahuldatus osas on mõlema haridustaseme õpetajad pigem nõus.

JOONIS 26. Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate lasteaia- ja koolikeskkonna rahulolufaktorite keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega 2021.a

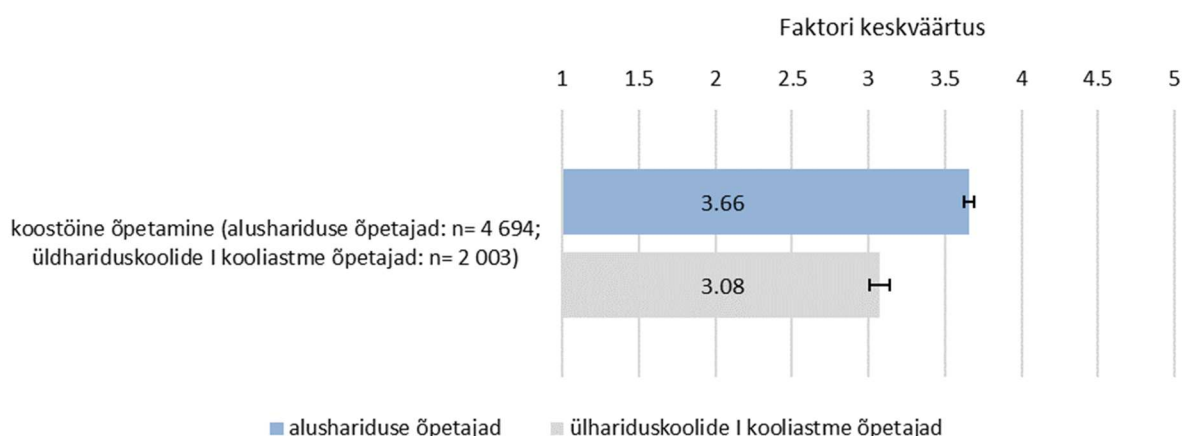
Lasteaia- ja koolikeskkonna erinevate aspektidega rahulolu hinnangute puhul erinesid 2021. a statistiliselt olulisel määral alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate hinnangud vahetu juhi nõudlikkusele ja hariduslike erivajadustega laste õpetamisele. Faktori keskvärtuste erinevuste efekti (Hedges g) suurus on 0,3 ehk efektid on väikesed. Kui alushariduse õpetajad kaldusid pigem nõustuma, et nende vahetu juht ei rahuldu vähemaga kui parim ja vahetu juht nõuab ainult parimat sooritust, siis üldhariduskoolide I kooliastme õpetajad olid oma hinnangutes pigem natuke nõus ja natuke vastu. Samas, hinnangud hariduslike erivajadustega laste õpetamisele olid vastupidised: alushariduse õpetajad olid natuke nõus ja natuke vastu, samas kui üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate hinnangud kaldusid pigem nõus poole.

JOONIS 27. Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate lasteaia- ja kooliväliste aspektide rahulolufaktorite keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021

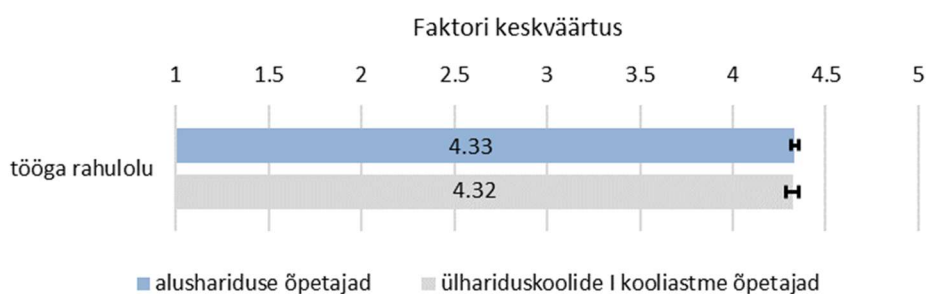
Lasteaia- ja kooliväliste aspektidega rahulolu hindasid alushariduse õpetajad ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajad statistiliselt erinevalt, kuid efekti mõju oli kõikide faktortunnuste keskväärtsuste erinevustel väike.

Alushariduse õpetajad olid keskmiselt rahul õpetajaameti mainega, alushariduse maine ja ajakohasuse osas hinnati, et maine on pigem hea ja haridus ajakohane ning riikliku hariduskorraldusega oldi pigem rahul. Üldhariduskoolide I kooliastme õpetajad pigem ei olnud rahul õpetajaameti mainega ning olid keskmiselt rahul või pigem rahul hariduse maine ja ajakohasusega ning riikliku hariduskorraldusega.

JOONIS 28. Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate koostöise õpetamise faktortunnuse keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021

Alushariduse õpetajad hindasid 2021. a statistiliselt olulisel määral kõrgemalt koostöist õpetamist kui üldhariduskoolide I kooliastme õpetajad (faktortunnuste keskväärtuste erinevuste efekt (Hedges g) mõõdukas - 0,6). Kui üldhariduskoolide õpetajad olid keskmisel seisukohal, et nad annavad kolleegidele tagasisidet nende töö kohta ja külastavad kolleegide õppe- ja kasvatustegevusi, siis alushariduse õpetajad pigem nõustusid.

JOONIS 29. Alushariduse õpetajate ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajate tööga rahulolu faktortunnuse keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021

Nii alushariduse õpetajad kui ka üldhariduskoolide õpetajad olid oma tööga rahul ja tööga rahulolu hinnangud ei erine statistiliselt olulisel määral.

TULEMUSED (LAPSEVANEMAD)

Sarnaselt õpetajatega on ka lapsevanemate küsitluse tulemuste osa jaotatud rahuloluteooria teemavaldkondade ja küsitlusankeedi teemade kaupa. Esitatud on faktorite keskväärtuste ajalise muutuse analüüs, 2021. a faktorite keskväärtuste võrdlus taustatunnuste kaupa (juhul kui erinevused olid statistiliselt olulised ning mõõduka või suure efektiga). 2021. a faktorite keskväärtuseid on võrreldud ajalises muutuses 2018. a rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse faktorite keskväärtustega.

TABEL 3. Lapsevanemate rahulolufaktorite³ kirjeldavad statistikud

	Vastanute arv (2021. a)	Keskvärtus (2021. a)	Vastanute arv (2018. a)	Keskvärtus (2018. a)	Efekti (Hedges g) suurus
Lasteaiaga rahulolu hinnang					
Lapse lasteaiaga rahulolu	16 837	4,39*	12 629	4,44	0,07
Lapse põhivajaduste rahuldatus					
Lapse autonoomia toetamine	16 039	4,36*	12 389	4,46	0,14
Lapse enesetõhusus	17 334	4,51*	13 099	4,58	0,12
Lapse enesetõhususe toetamine	16 363	4,26*	12 391	4,34	0,11
Lapse seotus rühmakaaslastega	16 992	4,51*	12 944	4,62	0,21
Lapse suhe õpetajatega	16 520	4,55*	12 532	4,59	0,009
Lapsevanemate ja lasteaia suhted ning koostöö					
Suhted õpetajatega ja tagasiside saamine	17 054	4,47*	12 780	4,55	0,12
Koostöö lasteaiaga	14 279	4,12*	11 029	4,18	0,08
Rahulolu lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega					
Õppevahendid	15 420	4,54	12 326	4,55	
Rahulolu lahtiolekuaegadega	16 453	4,41	12 447	4,40	
Lapse füüsilise aktiivsuse toetamine	13 782	4,33*	10 811	4,27	0,07
Rahulolu lasteaiaväliste aspektidega					
Rahulolu alusharidusega	15 254	4,02	11 496	4,03	
Hinnang lasteaia mainele					
Lasteaia maine	16 471	4,54	12 401	4,54	

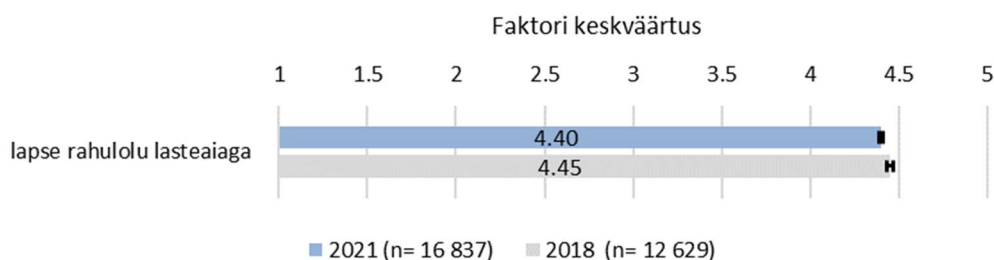
*p<0,01

Lapsevanemad hindavad, et nende lapsed on oma lasteaiaga rahul. Lapse põhivajaduste rahuldamise puhul hinnati kõige kõrgemalt lapse suhet õpetajatega (4,55) ja kõige madalamalt (4,26) lapse enesetõhususe toetamist. Lasteaiakeskkonna erinevatest aspektidest (nii sisesed kui ka välised) hinnati kõige kõrgemalt rahulolu lapse õppevahenditega (4,54), kõige madalamalt üldist rahulolu alusharidusega (4,02). Sarnaselt kõrge hinnang nagu rahulolule lapse õppevahenditega anti ka lasteaia mainele.

³ Faktorid arvatati sarnaselt õpetajate faktoritele Likerti skaalal 1-st 5-ni.

Kui lapsevanem hindab kõrgemalt lapse lasteaiaga rahulolu, siis hindab ta ka keskmiselt kõrgemalt lapse enesetõhususe toetamist ning lapse ja lapsevanemate suhteid õpetajatega (vt. faktorite omavaheliste korrelatsioonide seoste joonist lisas 2). Lapse autonoomia toetamine on keskmise tugevusega positiivses korrelatsioonis laste ja õpetajatega suhtega ning ka lapsevanemate ja õpetajate suhtega. Omavahel on keskmise tugevusega positiivselt korreleeritud lapse enesetõhusus ja enesetõhususe toetamine, aga ka lapse enesetõhususe toetamine ja lapse suhe õpetajatega. Kui lapsevanem hindab kõrgemalt lapse suhteid õpetajatega, siis hinnatakse keskmiselt kõrgemalt ka lapsevanemate suhteid õpetajatega ja koostööd lasteaiaga, lisaks hinnatakse keskmiselt kõrgemalt lapse füüsilise aktiivsuse toetamist ja lasteaia mainet. Keskmise tugevusega positiivses korrelatsioonis nii omavahel kui ka lapse füüsilise aktiivsuse toetamise ja lasteaia mainega on lapsevanemate suhted õpetajatega ja tagasiside saamine ning koostöö lasteaiaga. Kui lapsevanem hindab kõrgemalt õppevahendeid, siis hinnatakse keskmiselt kõrgemalt ka lapse füüsilise aktiivsuse toetamist.

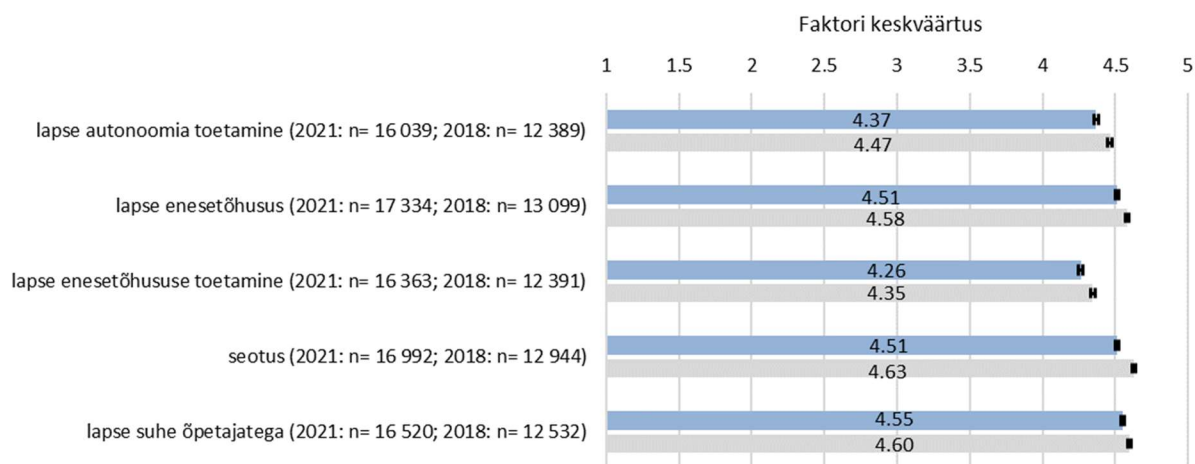
Lapse rahulolu lasteaiaga

JOONIS 30. Lapsevanemate lapse rahulolu lasteaiaga faktortunnuse keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Lapsevanematel paluti hinnata oma lapse rahulolu lasteaiaga. 2021. a rahuloluhinnang erines 2018. a hinnangust statistiliselt olulisel määral, kuid efekti (Hedges g) suurus on väga madal (0,07). Lapsevanemate hinnangud lapse rahulolule lasteaiaga 2021. a erinevate taustatunnuste lõikes ei erinenud.

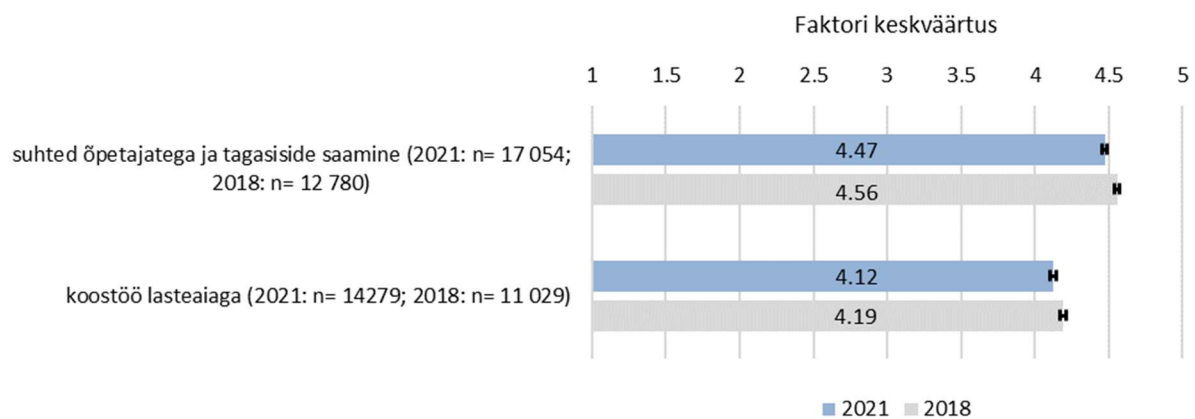
Lapse põhivajaduste rahuldatus

JOONIS 31. Lapsevanemate lapse põhivajaduste rahuldatus faktoritunnuste keskväärtsused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Lapsevanematel paluti ka hinnata oma lapse põhivajaduste rahuldatus lasteaias. Kõikide 2021. a küsitluse faktorite keskväärtsused on statistiliselt oluliselt madalamad kui 2018. a. Kõige enam erinesid lapse seotus rühmakaaslastega faktori keskväärtsused, kuid efekti (Hedges g) suurus oli 0,21 ja kõige sarnasemad olid lapse suhe õpetajatega faktorite keskväärtsused, efekti (Hedges g) suurus oli 0,009. Efekti (Hedges g) suurused olid kõikide seoste puhul madalad, varieerudes 0,009-0,21. Lapsevanemate hinnangud lapse põhivajaduste rahuldatusle taustatunnuste lõikes 2021. a statistiliselt olulisel määral ning mõõduka või suure efektiga ei erinenud.

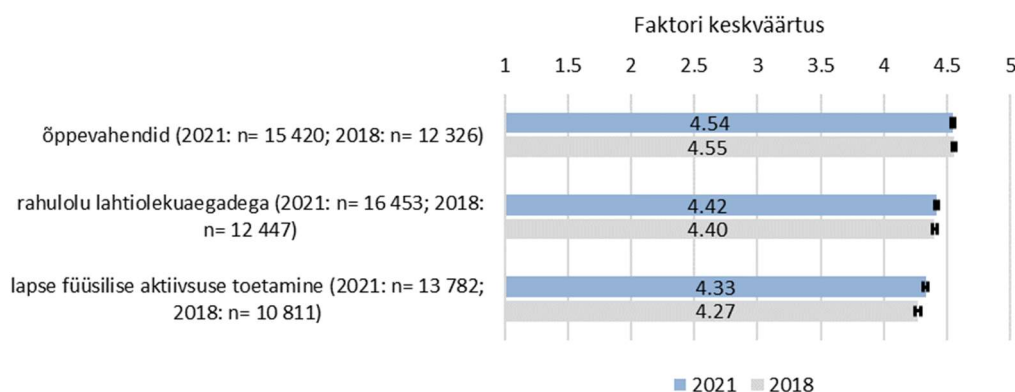
Lapsevanemate ja lasteaia suhted ning koostöö

JOONIS 32. Lapsevanemate ja lasteaia suhete ning koostöö faktortunnuste keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Lapsevanemate suhteid õpetajatega ning koostööd lasteaiaiga hindasid lapsevanemad 2021. a võrreldes 2018. a statistiliselt olulisel määral madalamalt, kuid efekti (Hedges g) suurused olid madalad (0,12 ja 0,08). Lapsevanemad ei hinnanud 2021. a erinevate taustatunnuste lõikes suhteid õpetajatega ja koostööd lasteaiaiga statistiliselt olulisel määral ning mõõduka või suure efektiga erinevalt.

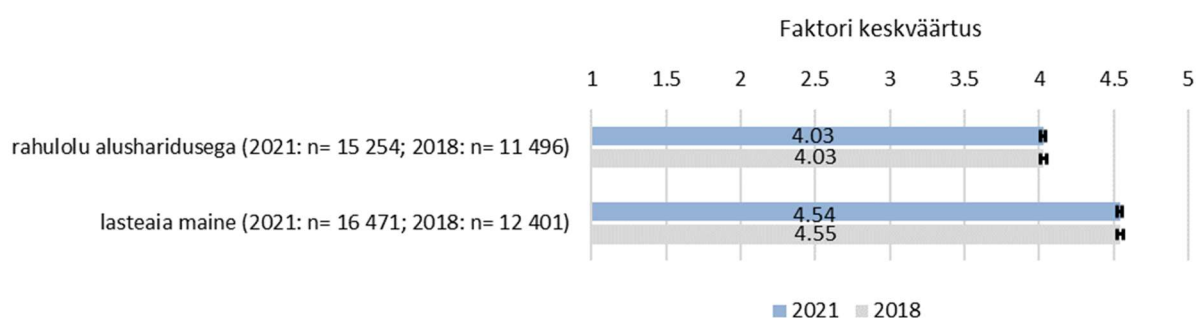
Rahulolu lasteaiakeskkonna aspektidega

JOONIS 33. Lapsevanemate lasteaiakeskkonna rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Lasteaiakeskkonna erinevate aspektidega rahulolu hindasid lapsevanemad statistiliselt olulisel määral erinevalt lapse füüsilise aktiivsuse toetamisel, kuid efekti (Hedges g) suurus oli madal (0,07). Lasteaiakeskkonna rahulolufaktorite hinnangud ei erinenud 2021. a statistiliselt olulisel määral ning mõõduka või suure efektiga ühegi taustatunnuse lõikes.

Rahulolu lasteaiaväliste aspektidega ja lasteaia mainega

JOONIS 34. Lapsevanemate lasteaiaväliste ja lasteaia maine rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2018 (n= vastanute arv)

Lapsevanemate rahulolu lasteaiaväliste aspektide ja lasteaia mainega ei erinenud oluliselt 2018. a hinnangutest. Samuti ei erinenud lapsevanemate 2021. a hinnangud erinevate taustatunnuste lõikes.

KOKKUVÕTE

Alushariduse õpetajate rahuloluküsitluse tulemused

- Alushariduse õpetajad on oma tööga rahul. Õpetajate põhivajadustest on kõige enam rahuldatud seotuse vajadus ja koolikeskkonnast hinnatakse kõige kõrgemalt suhteid lastega. Lasteaiaväliste aspektidega ollakse üldiselt rahul, lasteaiaõpetaja maine ning lasteaiapidaja ja rahastusega ollakse keskmiselt rahul.
- Aja jooksul pole muutunud alushariduse õpetajate hinnangud tööga rahulolule ja lasteaia mainele.
- Mida kõrgem oli alushariduse õpetaja haridustase, seda kõrgemalt hinnati enesetõhususe vajaduse rahuldatust. Samuti hindasid enesetõhususe vajaduse rahuldatust kõrgemalt pikema tööstaažiga õpetajad ning õpetajad ja teiste ametikohtade esindajad.
- Need õpetajad, kes rääkisid kodus ühes või mitmes muus keeles, hindasid kõrgemalt rahulolu lasteaiapidaja ja rahastusega kui need alushariduse õpetajad, kes rääkisid kodus ainult eesti või vene keeles või lisaks eesti ja vene keelele veel mõnda keelt.
- Need õpetajad, kes räägivad kodus või õpetavad ainult vene keeles või veel mõnes muus keeles, hindasid kõrgemalt koostöist õpetamist, kui alushariduse õpetajad, kes rääkisid ainult eesti keeles või eesti ja mõnes muus keeles.
- Digivahendeid kasutasid alushariduse õpetajad õppe- ja kasvatustöös kõige enam korra nädalas. Mida sagedamini kasutasid alushariduse õpetajad õppe- ja kasvatustöös digivahendeid, seda kõrgemalt hinnati rahulolu digivahendite kasutamise võimalustega ja oma oskusi digivahendite kasutamiseks. Mida vanem või pikema tööstaažiga oli alushariduse õpetaja, seda madalamalt hinnati enda oskuseid digivahendite õppe- ja kasvatustöös kasutamiseks.
- Koolikiusamist mitte kogenud alushariduse õpetajad hindasid erinevaid lasteaiakeskkonna ja rahulolu aspekte kõrgemalt kui üks või mitu korda koolikiusamist kogenud õpetajad.
- Alushariduse õpetajad ja üldhariduskoolide I kooliastme õpetajad hindavad sarnaselt oma põhivajaduste (autonoomia ja enesetõhusus) rahuldamist ja rahulolu tööga.

Lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemused

- Lapsevanemad hindavad, et nende lapsed on lasteaiaga rahul. Kõige kõrgemalt hinnati lapse suhet õpetajatega, rahulolu õppevahenditega, lasteaia mainet, lapse seotust rühmakaaslastega ja lapse enesetõhususe vajaduse rahuldatust. Kõige madalamalt hinnati rahulolu alusharidusega ja koostööd lasteaiaga. Kõikide aspektidega ollakse aga pigem rahul.
- Lapsevanemad, kelle laps polnud kahe nädala jooksul lasteaias füüsilist vägivalda kogenud, hindasid statistiliselt oluliselt kõrgemalt erinevaid lasteaiakeskkonna ja rahulolu aspekte kui need lapsevanemad, kelle laps oli kahe nädala jooksul füüsilist vägivalda kogenud.
- Üle poole lapsevanematest ei oska hinnata kui palju kasutatakse lasteaias õppe- ja kasvatustöös digivahendeid ja kaks kolmandikku ei oska hinnata kui palju kasutatakse digivahendeid ajaliselt.
- Lapsevanemad on kahe rahuloluküsitluse lõikes hinnanud sarnaselt hariduslike erivajadustega laste õpetamist, kõige vähem on nõustunud, et lasteaias tegeletakse andekamate laste arendamisega.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Bloom, H. S., Hill, C. J., Black, A. R., Lipsey, M. W. (2008). Empirical Benchmarks for Interpreting Effect Sizes in Research. – Journal Compilation , 2 (3), 172–177.
2. Eesti elukestva õppe strateegia 2020. Haridus-ja teadusministeerium, 2014. Kasutatud: 10.12.2021, [strateegia2020.pdf \(hm.ee\)](#)
3. Kruskal-Wallis Effect Size 2021. Kasutatud: 08.12.2021, https://rpkgs.datanovia.com/rstatix/reference/kruskal_effsize.html
4. Lukk, M., Sammul, M., Tamm, A., Leijen, Ä., Adov, L., Aksen, M., Themas, A. (2016). Kontseptsioon ja mõõtevahendid hindamaks rahulolu üld-, kutse- ja kõrgharidusega ning täiendõppe võimalustega. Aruanne nr. 1. Tartu: Tartu Ülikool

Lisa 1. Vastajate jaotus tausttunnuste lõikes (õpetajad)

	Tunnus	Vastanute arv	Osakaal (%) kõikidest vastustest
Sugu	Mees	48	1%
	Naine	7 555	99%
	Vastus puudub	1	0%
Vanuserühm	Kuni 25. a	266	4%
	26-35. a	1 175	15%
	36-45. a	1 750	23%
	46-55.a	2 079	27%
	Vanemad kui 55. a	2 333	31%
	Vastus puudub	1	0%
Kodune keel	Eesti keel	5 634	74%
	Eesti ja vene keel	219	3%
	Eesti ja muu keel (v.a vene)	48	1%
	Vene keel	1 661	22%
	Vene ja muu keel	29	0%
	Üks või mitu muud keelt (v. a vene)	12	0%
	Vastus puudub	1	0%
Kõrgeim lõpetatud haridustase	Põhiharidus või vähem	131	2%
	Üldkeskharidus	726	9%
	Kutseharidus või keskeriharidus	2 477	33%
	Kõrgharidus	4 224	55%
	vastus puudub	46	1%
Ametikoht	Abiõpetaja (assistent)	607	8%
	Õpetaja abi	1 568	21%
	Õpetaja	5 040	66%
	Teised	388	5%
	Vastus puudub	1	0%
Õpetamise keel	Eesti keel	6 022	79%
	Eesti ja vene keel	220	3%
	Vene keel	1 335	18%
	Muud keeled	26	0%
	Vastus puudub	1	0%
Tööstaaž aastates	0-2. a	988	13%
	3-5. a	1 118	15%
	6-10. a	1 296	17%
	11-20. a	1 580	21%
	21-30. a	1 004	13%
	31-40. a	1 147	15%
	41. a ja rohkem	470	6%
	Vastus puudub	1	0%
Töökoormus	Osaline töökoormus alla 0,5	189	2%
	Osaline töökoormus 0,5-0,99	477	6%
	Täiskoormus	6 801	89%
	Üle täiskoormuse	117	2%
	Vastus puudub	20	1%
Lepingu tüüp	Käsundusleping või töövõtuleping	64	1%
	Tähtajaline tööleping	677	9%
	Tähtajatu tööleping	6 824	90%
	Vastus puudub	39	0%

Lisa 1 järg. Vastajate jaotus tausttunnuste lõikes (lapsevanemad)

	Tunnus	Vastanute arv	Osakaal (%) kõikidest vastustest
Sugu	Naine	16 553	91%
	Mees	1 553	9%
Vanuserühm	Kuni 25. a	675	4%
	26-35. a	9 389	52%
	36-45. a	7 375	41%
	46-55. a	630	3%
	Vanem kui 55. a	37	0%
Kodune keel	Eesti keel	12 204	67%
	Vene keel	4 450	24%
	Eesti ja vene keel	832	5%
	Eesti ja muu keel	326	2%
	Vene ja muu keel	165	1%
	Üks või mitu muud keelt (v. a vene)	129	1%
Kõrgeim lõpetatud haridustase	Põhiharidus või vähem	1 092	6%
	Üldkeskharidus	2 501	14%
	Kutseharidus või keskeriharidus	4 923	27%
	Kõrgharidus	9 539	53%
	Vastus puudub	51	0%
Põhitegevus	Olen palgatöötaja	11 557	64%
	Olen ettevõtja, tööandja	1 430	8%
	Olen õpilane/üliõpilane/kraadiõppur	354	2%
	Olen pensionär/eelpensionil/töövõimetu	59	0%
	Olen kodune	1 337	7%
	Viibin lapsehoolduspuhkusel	2 422	13%
	Ma ei tööta ega õpi, otsin tööd	527	3%
	Ma ei tööta, õpi ega otsi tööd	43	0%
	Teised	354	2%
	Vastus puudub	23	0%

Lisa 2. Alushariduse õpetajate faktortunnuste Spearmani korrelatsioonikordajad

	Tööga rahulolu	Autonoomia	Enesetõhusus	Seotus	Juht-tagasiside	Juht-nõudlikkus	Õpetajate suhted lastega	Rahulolu ruumidega	Liikumisvõimalused	Võimalused hariduslike erivajadustega laste õpetamiseks	Lasteaiaõpetajate ameti maine	Alushariduse maine ja ajakohasus	Rahulolu riikliku hariduskorraldusega	Rahulolu lasteaiaajajate ja rahastusega	Lasteaia maine	Õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamine	Koostöine õpetamine
1	.510**	.344**	.446**	.465**	.268**	.345**	.351**	.314**	.329**	.332**	.370**	.366**	.339**	.540**	.298**	.314**	
Autonoomia	1	.502**	.521**	.461**	.231**	.321**	.266**	.269**	.277**	.201**	.281**	.285**	.215**	.443**	.279**	.311**	
Enesetõhusus		1	.397**	.288**	.212**	.433**	.213**	.233**	.238**	.130**	.263**	.242**	.172**	.300**	.318**	.354**	
Seotus			1	.463**	.296**	.322**	.258**	.247**	.250**	.226**	.299**	.290**	.230**	.459**	.237**	.386**	
Juht-tagasiside				1	.425**	.270**	.333**	.343**	.347**	.283**	.294**	.296**	.313**	.558**	.292**	.387**	
Juht-nõudlikkus					1	.257**	.224**	.245**	.242**	.228**	.267**	.273**	.267**	.310**	.219**	.340**	
Õpetajate suhted lastega						1	.203**	.238**	.212**	.139**	.295**	.268**	.163**	.372**	.327**	.305**	
Rahulolu ruumidega							1	.581**	.344**	.289**	.283**	.294**	.371**	.363**	.203**	.278**	
Liikumisvõimalused								1	.385**	.300**	.290**	.306**	.396**	.328**	.224**	.289**	
Võimalused hariduslike erivajadustega laste õpetamiseks									1	.305**	.257**	.278**	.387**	.338**	.240**	.321**	
Lasteaiaõpetajate ameti maine										1	.437**	.452**	.594**	.242**	.168**	.264**	
Alushariduse maine ja ajakohasus											1	.695**	.425**	.317**	.239**	.257**	
Rahulolu riikliku hariduskorraldusega												1	.506**	.294**	.252**	.293**	
Rahulolu lasteaiaajajate ja rahastusega													1	.253**	.187**	.304**	
Lasteaia maine														1	.268**	.340**	
Õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamine															1	.396**	
Koostöine õpetamine																1	

**p<0,01

Lisa 2 järg Alushariduse lapsevanemate faktortunnuste Spearmani korrelatsioonikordajad

Lapse rahulolu lasteaiaga	Lapse autonoomia toetamine	Lapse enesetõhusus	Lapse enesetõhususe toetamine	Lapse seotus rühmakaaslastega	Lapse suhe õpetajatega	Suhted õpetajatega ja tagasiside saamine	Koostöö lasteaiaga	Õppevahendid	Rahulolu lahtiolekuaegadega	Lapse füüsilise aktiivsuse toetamine	Rahulolu alusharidusega	Lasteaia maine
1	.481**	.470**	.570**	.474**	.566**	.516**	.442**	.414**	.337**	.456**	.345**	.477**
Lapse autonoomia toetamine	1	.377**	.472**	.430**	.651**	.525**	.465**	.411**	.323**	.457**	.350**	.450**
Lapse enesetõhusus		1	.564**	.385**	.427**	.368**	.315**	.297**	.245**	.338**	.248**	.294**
Lapse enesetõhususe toetamine			1	.422**	.540**	.491**	.454**	.383**	.311**	.453**	.350**	.419**
Lapse seotus rühmakaaslastega				1	.483**	.345**	.291**	.291**	.255**	.311**	.238**	.292**
Lapse suhe õpetajatega					1	.662**	.517**	.459**	.368**	.512**	.352**	.507**
Suhted õpetajatega ja tagasiside saamine						1	.595**	.458**	.368**	.517**	.340**	.534**
Koostöö lasteaiaga							1	.477**	.429**	.529**	.400**	.536**
Õppevahendid								1	.397**	.573**	.390**	.477**
Rahulolu lahtiolekuaegadega									1	.372**	.316**	.391**
Lapse füüsilise aktiivsuse toetamine										1	.385**	.471**
Rahulolu alusharidusega											1	.362**
Lasteaia maine												1

**p<0,01